

Žirovske novice

Časopis za občino Žiri | November 2022 | Letnik 3 | Številka 6

Novi župan je postal Franc Kranjc

MATEJA RANT

Za območje občine Žiri je bilo v drugem krogu evidentiranih 4031 volivcev, pri čemer je svoj glas na volitvah oddalo 2588 volivcev, od tega jih je 139 glasovalo predčasno in trije po pošti. Volilna udeležba je bila tako v drugem krogu še nekoliko višja kot v prvem, in sicer 64,20-odstotna, medtem ko je v prvem krogu svoj glas na volitvah oddalo 61,70 odstotka od 4034 evidentiranih volivcev. Zmagovalcu volitev Francu Kranjcu so volivci namenili 1325 oziroma 51,52 odstotka glasov, protikandidat Štefan Bogataj pa je zbral 1247 oziroma 48,48 odstotka glasov.

DOBRODOŠLI TAKO POHVALA KOT KRITIKA

Franc Kranjc je izide volitev skupaj s člani družine in številnimi podporniki, med katerimi so bili tudi člani Neodvisne liste za napredek Žirov, ki ga je podprla pri kandidaturi, pričakal v Zadržnem domu. V svojem nagovoru se je najprej zahvalil vsem Žirovcem, ki so glasovali zanj, saj je priznal, da ni pričakoval takega rezultata. »Že ob vstopu

v volilno kampanjo sem se zavedal, da bo to zahteven projekt,« je poudaril. Večjih sprememb pri delu občine v prihodnje ne načrtuje, saj kot pravi, je stopil v velike čevlje svojih predhodnikov in upa, da bo dostojno nadaljeval njihovo delo. »Želim si, da bi me Žirovci opozarjali na odstopanja od začrtanih programov, dobrodošli bosta tako pohvala kot kritika.« Glede na veliko podporo, ki jo ima z Neodvisno listo za napredek Žirov v občinskem svetu, bodo po njegovih besedah marsikatero rešitve usklajene že vnaprej. »Želim pa si sodelovati z vsemi strankami, ne bom oblikoval nobene koalicije, želel bi biti odprt do vseh dobrih predlogov in idej. Je pa olajšanje, ker ima Neodvisna lista za napredek Žirov večino v občinskem svetu, zato upam, da se bomo uspešno in dobro dogovarjali o izvedbi projektov tudi v prihodnje. Vsi delamo za Žiri.« Kot je napovedal, se bo najprej posvetil projektom na področju cestne infrastrukture, saj so nekatere ceste močno dotrajane, obenem pa si želi nameniti več denarja športu in kulturi. »To področje je bilo v zadnjih letih močno podhranjeno, res pa je, da z razlogom, saj se je gradila

nova športna dvorana.« Ob tej priložnosti je pohvalil tudi delo podžupana Jožeta Stanonika, ki se je po Kranjčevih besedah zadnje pol leta zelo trudil v vlogi župana. »Bil je dostopen in kooperativen. Upam, da bo tudi v prihodnje kot občinski svetnik pomagal občini in občinski upravi.«

OSTAL BO AKTIVEN V DRUŽBENEM ŽIVLJENJU

Njegov protikandidat Štefan Bogataj je izide lokalnih volitev pričakal v gostišču Pri županu. »Najprej bi se zahvalil vsem volivcem, ki so glasovali zame, saj so mi namenili res veliko število glasov, čeprav premalo za zmago,« je hvaležen vsem, ki so mu zaupali in v njem prepoznali potencial. O tem, ali bo tudi v prihodnje ostal v političnih vodah in tako 'unovčil' pridobljeni politični kapital, še ni pretirano razmišljal. »Najprej bom vse skupaj 'prespal', nato pa se bomo dogovorili o nadaljnji strategiji.« Vsekakor bo ostal aktiven v družbenem življenju, nam je zaupal, saj je tudi predsednik Turističnega društva Žirovski Vrh. »Sicer pa se vračam v svojo službo, kjer so stvari že utečene in bo to zame vsekakor lažnejše.

Slavje v volilnem štabu Franca Kranjca po razglasitvi rezultatov v drugem krogu županskih volitev / Foto: Tanja Mlinar

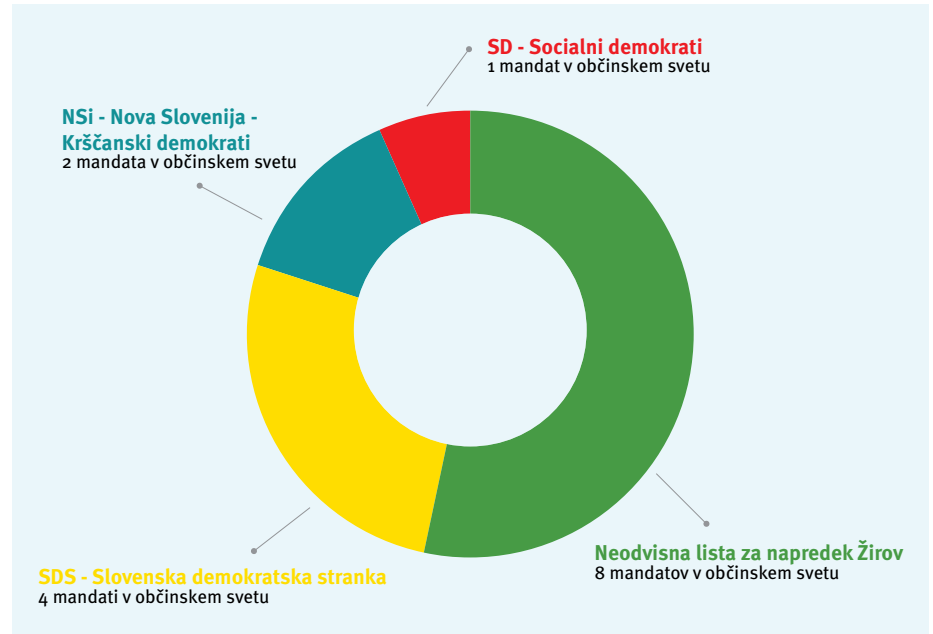
KOLOFON

ŽIROVSKÉ NOVICE (ISSN 1408-2810) izhajajo kot priloga časopisa Gorenjski glas za občino Žiri. Izdajatelj: Gorenjski glas, d. o. o., Kranj, Nazorjeva ulica 1, Kranj, info@g-glas.si, 04/201-42-10. Občina Žiri, Loška cesta 1, 4226 Žiri. Odgovorna urednica: Mateja Rant, mateja.rant@g-glas.si. Oglasno trženje: Robert Aleksič, robert.aleksic@g-glas.si, telefon: 040/508-891. Delovni čas: ponedeljek, torek, četrtek in petek od 8. do 15. ure, sreda od 8. do 16. ure, sobote, nedelje in prazniki zaprto. Priprava za tisk: Gorenjski glas, d. o. o., Kranj. Tisk: Tisk Žnidarič, d. o. o. Naklada: 1.800 izvodov. Distribucija: Pošta Slovenije. Žirovske novice vsa gospodinjstva v občini Žiri prejema brezplačno. Na naslovnici: Kristina Cankar na odprtju stalne razstave čipk

Sem pa človek, ki želi biti aktiven v družbi, in mogoče se zgodi, da se čez štiri leta domislivo česa novega.« Priznal je še, da je presenečen, da je kot novinec v politiki prejel tolikšno podporo. »Očitno je kar nekaj volivcev v meni videlo potencial. Tudi sam sem iz te kampanje oziroma predvolilnega boja potegnil veliko pozitivnega, med drugim sem dobil ogromno prijateljev in poznanstev.« Protikandidatu je čestital za izvolitev in se mu zahvalil za korekten predvolilni boj. »Želim, da srečno vodi občino v prihodnjih štirih letih. Predvsem pa si želim, da skupaj z ekipo uresniči vsaj večino danih obljub, saj smo imeli zelo podobne načrte, pričakujem pa tudi, da bodo naredili malce več za podeželje in pospešili nekatere zadeve, saj je birokratsko kolesje res počasno.« Čestital je tudi novoizvoljenim svetnikom.

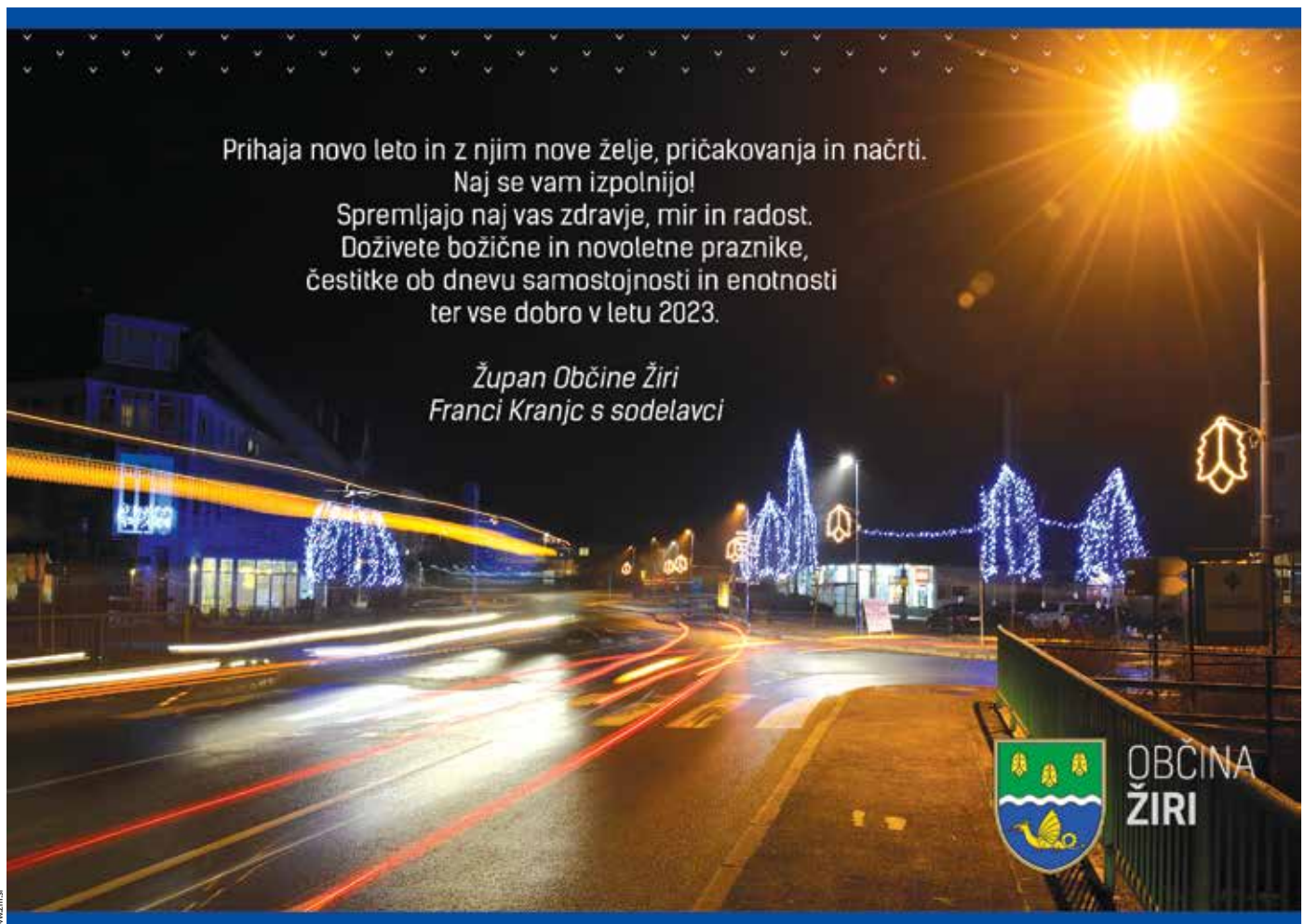
NOVA SESTAVA OBČINSKEGA SVETA

V občinskem svetu bo tudi v novem mandatu najbolj številno zastopana Neodvisna lista za napredek Žirov, ki je pridobila še dve mesti in jih ima po novem osem, en mandat je pridobila stranka SDS, ki ima po novem štiri mesta, NSi je

eno mesto izgubila in jo bosta po novem zastopala dva svetnika, SD pa je ohranil en mandat. V občinski svet so se tako z Neodvisne liste za napredek Žirov uvrstili Matej Gregurovič, Vesna Kranjc, Darjan Kacin, Maja Justin Jerman, Drago Kramperšek, Ida Filipič Pečelin, Mitja Kozamernik in Damjana Kramperšek. SDS bodo v občinskem svetu zastopali:

Nejc Brence, Nika Štucin Padovac, Peter Podobnik in Nika Štremfelj. Na listi NSI sta bila izvoljena Janez Žakelj in Jože Stanonik, stranko SD pa bo v občinskem svetu zastopal Mitja Peternel. Svetniški mandati pred zaključkom redakcije, v torek, 13. decembra, sicer uradno še niso bili potrjeni, saj je bila ustanovna seja v sredo, 14. decembra.

Trudil se bo delati v korist vseh

Za novega župana Žirov je bil izvoljen Franci Kranjc. Obljublja, da bo delal v korist vseh občanov, pri čemer se na podlagi dolgoletnih izkušenj pri delu na občini zaveda, da ga čaka veliko izzivov ter da bo potrebno ogromno vztrajnosti in energije, a se novih nalog že veseli.

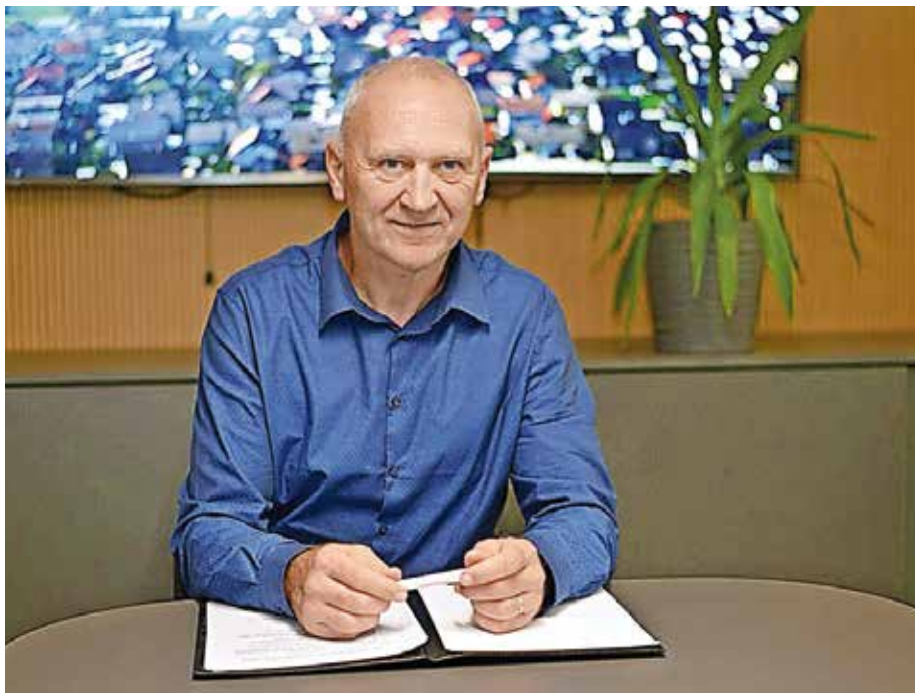
MATEJA RANT

▣ Zdaj ste že uspeli »prespati« uspeh na volitvah – kako danes gledate na rezultat, ki ste ga dosegli?

Najprej bi se zahvalil volivcem, ki so odšli na volišče, še zlasti pa tistim, ki so me podprli. S tem so pokazali, da jim ni vseeno, kako se bodo Žiri razvijale v prihodnje in v kakšni občini bomo živeli. Z rezultatom volitev sem izjemno zadovoljen. V 26 letih dela na občini sem dobro spoznal njeno delovanje, občani in občanke pa so spoznali mene. S podporo so pokazali, da mi zaupajo, da bom uspešno vodil občino naslednje mandatsno obdobje. Obljubljam, da bom delal v korist vseh občank in občanov Žirov. Uresničeval bom zastavljeni program, delal pošteno in odgovorno. Sodeloval bom z vsemi občinskimi svetnicami in svetniki in se pred pomembnimi odločitvami posvetoval tako z zainteresiranimi občani kot strokovnjaki in izvoljenimi predstavniki občanov. Rad bi se še enkrat zahvalil vsem, ki so me v času volilne kampanje spodbujali, bodrili ali kakorkoli pripomogli, da smo dosegli zastavljen cilj. Hvala tudi društvom, ki so me povabila na srečanje, saj sem v pogovoru z njimi slišal marsikaj koristnega za svoje nadaljnje delo. Še posebno zahvala pa gre članom Neodvisne liste za napredek Žirov, prijateljem in domačim, saj je bila prav zaradi njih volilna kampanja še bolj razgibana, bogata in uspešna.

▣ Kako bi ocenili volilno kampanjo, sploh po prvem krogu, ko sta imela s protikandidatom le glas razlike?

En glas razlike med županskima kandidatomama nam je dal nov zagon in izkazalo se je, da so bile naše usmeritve uspešne, saj smo v drugem krogu zmagali z več kot sedemdesetimi glasovi. Volilna kampanja je bila zanimiva in aktivna. V celoti smo se osredotočali na predstavitev mojih prednosti, predvsem znanja, strokovnosti in izkušenj. Ocenjujem, da tako intenzivnih predvolilnih dejavnosti

Franci Kranjc / Foto: osebni arhiv

sti doslej v Žireh še nismo imeli. Že na začetku kandidature smo se odločili, da ne bomo žaljivi in da ne bomo nikogar podcenjevali. To je celotna ekipa, ki je bila dokaj številna, tudi spoštovala, saj smo bili tudi do drugače mislečih oziroma nasprotnikov korektni in dostojni. Tudi v prihodnje želimo delati s čim večjim soglasjem z vsemi svetniškimi skupinami in sprejemati odločitve s čim širšo podporo. Je pa res, da imamo na določene stvari različne poglede in zato računam na Listo za Žiri, ki mi je v času volilne kampanje stala ob strani in s katero smo si skupaj začrtali program dela.

▣ Rekli ste, da koalicij ne boste sklepali, ampak večina, ki jo ima Neodvisna lista za napredek Žirov v občinskem svetu, s podporo katere ste kandidirali, vam bo kljub temu omogočala relativno udobno vodenje občine?

Trudil se bom sodelovati z vsemi svetnicami in svetniki ne glede na strankarsko pripadnost. Lista za Žiri ima v občinskem svetu osem svetnikov, zato

predvidevam, da bomo lahko uresničili program dela in delali, kar je dobro za Žiri. S svetniki Liste za Žiri lahko izpolnimo program, ki temelji na realnih dejstvih in potrebah našega okolja ter mojih dolgoletnih delovnih izkušnjah na občini.

▣ Katera bo vaša prva poteza v vlogi župana?

Začel bom s sestavo proračuna za leto 2023, ki bo vseboval v volilnem programu obljubljen projekto. Čeprav dobro poznam utrip Žirov, se bom srečal s predstavniki gospodarstva, društev, političnih strank in drugimi, saj bodo njihove izkušnje dobrodošle. Poskrbel bom za učinkovitejše delo občinske uprave. O pomembnih vprašanjih se bom posvetoval tako z občani kot strokovnjaki ter iskal najboljše rešitve, predvsem pa delal za dobro Žirov in Žirovcev.

▣ Že lahko poveste, kateri bodo glavni poudarki v proračunu za prihodnje leto, predvsem koliko denarja bo na voljo za naložbe?

Ker sta od moje izvolitve šele dva dni (pogovor je potekal v torek, 6. decembra,

op. a.), natančnega podatka o razpoložljivih sredstvih za naložbe še ne morem dati. Trenutno sam vodim oziroma sodelujem pri treh večjih investicijah, ki bodo končane v prihodnjem letu in njihova končna finančna konstrukcija še ni povsem jasna. To so gradnja pločnikov v Novi vasi, ceste skozi industrijsko cono in rekonstrukcija ulice Maksima Sedeja.

▣ **Tudi takoj po izvolitvi za župana ste napovedali, da boste osrednjo pozornost posvetili projektom na področju cestne infrastrukture – kateri projekti so torej po vaši oceni najnujnejši?**

Želel bi si, da se čim prej začne gradnja pločnikov in javne razsvetljave ob cesti Pod griči in ob Partizanski ulici, kmalu naj bi nadaljevali tudi gradnjo pločnikov na Selu in cesti proti Osojnici. Nadaljevati nameravamo asfaltiranje cest v okolici Žirov – na Mrzlem Vrhu, v Koprivniku ter Štrajtovi in Javornikovi grapi. Potrebna je še obnova infrastrukture in preplastitev Prvomajske, Dražgoške, Sejmiške in Dobračevske ulice ter Poti na Koče. Rad bi poudaril, da je to načrt za prihodnje štiriletno obdobje, in ne zgolj za prihodnje leto, ko bo treba zagotoviti denar še za projekte, ki so se začeli letos. Že zdaj je znano, da bo dodatnih sto tisoč evrov treba zagotoviti za 1,5 milijona evrov vredno gradnjo Industrijske ceste, vsaj še tristo tisoč evrov bo prihodnje leto treba nameniti za 650 tisoč evrov vredno naložbo ureditve pločnikov v Novi vasi, prav tako bo prihodnje leto treba zagotoviti preostanek sredstev za obnovo Ulice Maksima Sedeja, kjer so dela po pogodbi vredna okrog tristo tisoč evrov, letošnja realizacija pa je sto tisoč evrov. Med pomemb-

nejšimi projekti bi poudaril še gradnjo kanalizacije in čistilne naprave na Selu ter zagotovitev hitre internetne povezave.

▣ **Kako vam bodo pri vodenju občine prišle prav 26-letne izkušnje dela v občinski upravi?**

V 26 letih dela na občini sem dobro spoznal njeno delovanje in občino Žiri kot celoto. Podrobno poznam vse žirovske ceste in ulice ter vso komunalno infrastrukturo, domačije in prebivalce Žirov. Veliko sem se naučil tudi v času, ko sem bil direktor občinske uprave. Tu lahko omenim le izkušnjo o koristnosti društev in prostovoljcev, ki lahko veliko prispevajo za lepše in boljše življenje v kraju. Vem, da brez gospodarskega razvoja v občini ni napredka. Posledično mi je dobro poznana tudi lokalna samouprava in pridobivanje evropskih in državnih sredstev. Znano mi je, katere projekte lahko izpolnimo in izvajamo. Prav zaradi preteklih izkušenj posebnega uvajanja v delo ne bom potreboval, vsekakor pa je na občini kar nekaj področij dela, s katerimi sem manj seznanjen. Podporo mi bo nudila tudi žena Vesna, ki predpise s področja občinske uprave pozna vsaj tako dobro kot jaz sam.

▣ **Več denarja nameravate nameniti tudi športu in kulturi. Ti dve področji ta bili po vaših besedah v zadnjem obdobju podhranjeni ...**

Res je. Menim, da sta sodelovanje in podpora prostovoljnimi organizacijam, ki skrbijo za varnost, šport, kulturo, ohranjanje tradicije, muzejsko dejavnost, turizem in druge oblike družabnega življenja v kraju, zelo pomembna. Ta dejavnost je bila v zadnjem času

nekoliko zapostavljena. Že nekaj let se sredstva za njeno delovanje niso povečevala. V Žireh imamo veliko društev in menim, da jim je treba nameniti večjo pozornost. Prav tako je treba podpreti prostovoljce na vseh področjih, zlasti gasilska društva.

▣ **Ena od nedokončanih stvari iz Strategije razvoja Žirov ostaja ureditev središča Žirov. Kako se boste sami lotili tega projekta?**

Ta projekt se pripravlja že več kot pet let, pri čemer je na eni strani deležen kritik, na drugi pohval. Moj namen ni rušiti, kar so zastavili moji predhodniki, saj verjamem, da je vsak delal v želji, da bi dobili nekaj dobrega. Letos poleti je bila podpisana tudi pogodba za načrtovanje središča v znesku približno 160 tisoč evrov. Proučil bom pogodbo, preveril njeno vsebino in kakšni so načrti. Želel bi nadaljevati začeto zgodbo, v projekt pa vključiti tudi domače strokovnjake in arhitekta.

▣ **Kaj bi želeli sporočiti občanom ob koncu leta in kakšne so vaše želje za prihodnje leto?**

Občanom obljubljam, da bom delal v korist vseh. Uresničeval bom zastavljeni program, delal pošteno in odgovorno. To, da sem postal župan, je zame tudi izjemna odgovornost. Delo na občini poznam in jasno mi je, s čim vse se bom srečal. Vem, da nas čaka veliko izzivov in da bo potrebno ogromno vztrajnosti in energije. Prepričan sem, da bomo s skupnimi močmi zmogli in se že veselim novih nalog. Ob koncu leta bi vsem zaželel lepo in mirno praznovanje praznikov, v novem letu pa vse dobro, predvsem, da bi medsebojno sodelovali in podpirali drug drugega.

Vse pripravljeno za prihod zobozdravnika

V zdravstveni postaji v Žireh so že skoraj zaključili ureditev nove zobozdravstvene ordinacije za odrasle. Končali so namreč vsa obrtniška dela, kot zadnje dejanje pa bo sledila še vgradnja novega zobozdravniškega stola, so razložili v Zdravstvenem domu (ZD) Škofja Loka in dodali, da je naložba vredna dobrih sedemdeset tisoč evrov. Pričakovali so, da bo takoj po obnovi v ambulanti začela delati zobozdravnica, a kot so pojasnili v ZD Škofja Loka, so tik pred zdajci ostali brez dogovora z zobozdravnico, ki naj bi prevzela ambulanto. »Zamenjavo sicer že iščemo z razpisom, vseeno pa to pomeni, da odprtje ambulante v decembru ni več realno.« Kot so opozorili, na tem področju tudi sicer primanjkuje kadrov, ne glede na to pa upajo, da bi v najboljšem primeru ambulanta morda lahko začela delovati kmalu po novem letu. **M. R.**

V Žireh opremljajo novo zobozdravstveno ordinacijo. / Foto: Tanja Mlinar

Poklonili so se spominu na Rudolfa Maistra

Letošnja osrednja proslava ob dnevu Rudolfa Maistra je potekala v Žireh. Slavnostni govornik je bil predsednik Republike Slovenije Borut Pahor.

MATEJA RANT

»Maistrovi vojaški in politični dosežki neposredno utemeljujejo samostojno slovensko državo. Brez njegovih hrabrih odločitev bi prav mogoče Slovenci po prvi svetovni vojni in sicer ostali brez Štajerske,« je na slovesnosti v Žireh spomnil slavnostni govornik, predsednik države Borut Pahor. S slovesnostjo, ki jo je pripravilo Domoljubno društvo generala Rudolfa Maistra Žiri v sodelovanju z Občino Žiri in Zvezo društev generala Maistra Slovenije, so se zato poklonili spominu na prvega slovenskega generala in borca za severno mejo, pa tudi pesnika in umetniško dušo Rudolfa Maistra.

V Žireh so ponosni, da so bili tudi njihovi dedje del zgodovine našega naroda, ki jo je pisal mož velikih dejanj, prvi general slovenske vojske Rudolf Maister, je poudaril poslanec državnega zbora Janez Žakelj. »Maister ni bil le vojak in odličen strateg, ampak vsestranski mož – športnik, slikar, pesnik in ljubitelj zapisane besede. Bil je mož velikih dejanj, pokončen, odločen in pogumen. Te lastnosti so zagotovile, da lahko živimo v samostojni državi in sami pišemo svojo zgodovino.« Z namenom, da se ohrani spomin na generala Maistra in njegove borce, med katerimi jih je bilo 42 tudi iz Žirov, so leta 2019 ustanovili tudi Domoljubno

Osrednja proslava ob dnevu Rudolfa Maistra / Foto: Gorazd Kavčič

društvo general Rudolf Maister Žiri. Borut Pahor je v svojem govoru poudaril, da gre Rudolfu Maistru in njegovim borcem zasluga, da smo Slovenci v nemirnem dvajsetem stoletju zaokrožili ozemeljsko celovitost Slovenije, naposled kot samostojne in neodvisne države. »Rudolf Maister ostaja zgled pogumnega vizionarja, velike narodnozavedne osebnosti, intelektualca, častnika in kulturnika, ki se ni bal izpostaviti za visoke cilje slovenstva, kot jih je tedaj odlično razumel.«

Ob državnem prazniku, ki slavi Maistra, njegovo slovenstvo, vizionarstvo in pogum, je z zbranimi delil tudi občutke, ki

Z namenom, da se ohrani spomin na generala Maistra in njegove borce, med katerimi jih je bilo 42 tudi iz Žirov, so leta 2019 ustanovili tudi Domoljubno društvo general Rudolf Maister Žiri.

Slovesnosti se je udeležil tudi vnuk Rudolfa Maistra Borut Maister. / Foto: Gorazd Kavčič

ga pred koncem desetletnega mandata prevečajo v zvezi z nekaterimi osnovnimi vprašanji prihodnosti našega naroda in države. »V resnici ne vemo, kakšna bo prihodnost. Če bi se proti naši volji zgodilo karkoli takega, kar nas bi utegnilo ogroziti kot narod in državo, ne smemo za nobeno ceno iti eden proti drugemu, temveč edino drug z drugim, skupaj. Slovenska sprava in edinstvo sta v tem smislu življenjskega pomena.« Želi si tudi iskrenega sodelovanja, medsebojnega spoštovanja in strpnosti do drugačnosti. Končal je z besedami, da dokler bo med nami obstajal iskren občutek, da se ne glede na razlike, razhajanja, nestrinjanja in celo zamere lahko vedno zaneseemo na drugega, ni v prihodnosti nič takega, kar bi moralo vzbujati strah.

Državno odlikovanje Mihu Nagliču

Predsednik republike Borut Pahor je Mihu Nagliču vročil medaljo za zasluge za dolgoletno raziskovanje krajevne zgodovine in narodno pomembno vrednotenje lokalne kulturne dediščine.

SUZANA P. KOVAČIČ

Mihael (Miha) Naglič, kulturni delavec, profesor filozofije in sociologije, publicist, novinar in urednik, je svoje življenjsko poslanstvo in poklicno pot namenil domačim Žirem. Konec osemdesetih let prejšnjega stoletja je začel delati kot povezovalc lokalnega kulturnega dogajanja, nato pa si je v dolgem delovanju s prireditvami, koncerti, gledališkimi predstavami, razstavami, literarnimi večeri in predavanji prizadeval za občutenje kraja ter razumevanja lokalnih značilnosti, posebnosti in duhovnih razsežnosti.

Kot tudi piše v obrazložitvi, je Miha Naglič Žiri vpel v svet slovenske narodne kulture. Na njegovo pobudo je pred več kot 40 leti nastal zbornik Žirovski občasnik. Omogočil je objave prispevkov širokega kroga sodelavcev različnih poklicnih in izobrazbenih ozadij – domačinov, rojakov in prijateljev Žirov, kakor je zapisal Naglič. Na podlagi lastne izkušnje pa je raziskoval svojevrstni značaj ljudi, po eni strani zadržanih in vase zaprtih, po drugi strani inovativnih in delavnih, ter njihov odziv na svetovno dogajanje širnega sveta. Iskrive in domiselne, pa vedno poštene in na visoki strokovni ravni napisane

Predsednik Borut Pahor je Mihu Nagliču izročil državno odlikovanje na nedavni posebni slovesnosti v Predsedniški palači. / Foto: Primož Pičulin

prispevke je objavljala v Gorenjskem glaslu, Sobotni prilogi Dela in različnih publikacijah. Z Gorenjskim glasom je začel sodelovati leta 1988 in še vedno pravi, da ima »fajn sodelavce«. Njegov prvi prispevek za Gorenjski glas je bil uvodnik o Prešernovem dnevu, s sodelovanjem z Gorenjskim glasom – še dobro se ga spominjamo tudi kot voditelja Glasovih prej – pa je posegel tudi v širši prostor zunaj Žirov. Zaključuje

svojo novo knjigo Mihetov besednjak, v katerem bo veliko citatov iz njegovih člankov, objavljenih prav v tem časopisu.

Miha Naglič je velik zagovornik ohranjanja narave, kot pobudnik varovanja žirovske stavbne kulturne dediščine pa je dosegel, da so objekti, kot so muzeji, Žirovska pristava, Matevžkova hiša in nekateri drugi, razglašeni za kulturne spomenike državnega pomena.

Znova Okusi Škofjeloškega

Kulinarični navdušenci bodo v januarju znova lahko uživali v kulinaričnem festivalu Okusi Škofjeloškega. Turizem Škofja Loka namreč od 6. do 31. januarja pripravlja že drugi kulinarični festival, v okviru katerega bodo v izbranih gostilnah in na turističnih kmetijah po enotni ceni stregli kuharske mojstrovine. »Kulinarična ponudba na Škofjeloškem že od nekdaj velja za kakovostno, saj območje ponuja pester nabor naravnih živil, ki jih kuharski mojstri in mojstrice spretno vključujejo v slastne jedi s pridihom lokalne tradicije,« poudarjajo pri Turizmu Škofja Loka in dodajajo, da kulinarični festival Okusi Škofjeloškega združuje enajst gostiln in turističnih kmetij, ki so se zavezale k skupni zgodbi povezovanja. »A ne le med seboj, temveč tudi z lokalnimi dobavitelji surovin, prav tako pa tudi pri dvigu prepoznavnosti tradicionalne lokalne kulinarike, postrežene na sodoben način.« Ponudbo festivalskih menijev si je mogoče ogledati na spletni strani kulinaričnega festivala Okusi Škofjeloškega (www.visitskofjaloka.si). **M. R.**

Gradnja širokopasovnega omrežja

Podjetje Tritel je junija letos začelo graditi širokopasovno omrežje v občini Žiri. Kot so pojasnili v podjetju, so doslej zgradili glavno cevno povezavo iz Gorenje vasi (Žirovski Vrh Sv. Urbana) do funkcijske lokacije v Žireh, prav tako so končali gradnjo glavne cevne povezave na liniji Zabrežnik. »Ta čas naš podizvajalec koplje v smeri Račeve 25 in Žirovskega Vrha 2, 3, 4, in če bo mogoče, še do Goropek, odvisno od vremena.« Spomladi bodo nadaljevali gradnjo na glavnih trasah proti Opalam, Izgorju, Podklancu, Ravnam pri Žireh, Brekovicah, nato pa sledi še druga linija iz smeri Fužin, Sela, Jarčje Doline in Mrzlega Vrha. **M. R.**

GG naročnine

E-POŠTA: narocnine@g-glas.si, TELEFON: 04 201 42 41
www.gorenjskiglas.si

Svoje mesto v muzeju dobile tudi čipke

V Kulturnem središču Stare Žiri so v začetku decembra, na »ta veseli dan kulture«, odprli novo stalno razstavo z naslovom *Klekljane čipke, »špice«* na Žirovskem, ki predstavlja klekljanje čipk od sredine 19. stoletja do današnjih dni.

MATEJA RANT

Nova stalna muzejska razstava in katalog, ki je izšel ob razstavi, po besedah Olge Vončina z Občine Žiri povzemata stoletje in pol trajajočo zgodbo klekljanja na Žirovskem. Z omenjeno razstavo so tudi zaokrožili predstavitev glavnih značilnosti kraja, po katerih so Žiri poznane v širšem prostoru.

Zgodovina in razvoj Žirov sta bila doslej v Muzeju Žiri predstavljena s temeljno stalno razstavo Žiri in Žirovci skozi čas, druga stalna razstava z naslovom *Lepšega pač ni na svetu, ko je naš čevljarški stan ... Žirovsko čevljarstvo skozi čas* predstavlja zgodovino čevljarstva kot najpomembnejše tradicionalne obrti v teh krajih, obiskovalci pa se lahko v muzeju seznanijo še z dediščino rapalske meje in Rupnikove linije na razstavi *Pozdravljeni, ljubitelji utrdb*. Z zadnjo stalno razstavo o čipkah pa so v mozaik žirovskega muzeja s ponosom umestili še en bleščeč kamenček, je poudarila Olga Vončina, ki je bila skupaj z Gregorjem Mlinarjem na občini gonilna sila razstave. Pri pripravi razstave sta sodelovala tudi Klekljarsko društvo *Cvetke Žiri* in Čipkarska šola Žiri, strokovno pomoč pri izvedbi razstave pa je nudil Loški muzej Škofja Loka. Vsebinski del razstave, ki

Nova stalna razstava povzema stoletje in pol trajajočo zgodbo klekljanja na Žirovskem. / Foto: Gorazd Kavčič

se iz pritličja po stopnišču dviguje v prvo nadstropje in se zaključi z delom Časovni trak Mance Ahlin, je ob odprtju predstavila avtorica razstave Mojca Šifrer Bulovec. »Znanje klekljanja čipk se je na Žirovsko razširilo iz Idrije v drugi polovici 19. stoletja. Ljudje so se hitro oprijeli te obrti, saj je bila čipka zanimiv tržni artikel, ki je omogočal stalni zaslužek,« je pojasnila in dodala, da je prvo trgovino s čipkami v Žireh že leta 1896 odprl Anton Primožič. Zaradi velikega zanimanja za klekljanje

je Osrednji čipkarski tečaj na Dunaju leta 1906 v Žireh ustanovil čipkarsko šolo. Čas Kraljevine Jugoslavije je bil po besedah Mojce Šifrer Bulovec zlata doba klekljarstva. »V Žirovski kotlini, ki je bila tedaj središče slovenskega klekljarstva, je čipke izdelovalo kar 2500 ljudi.« Zanimanje za klekljanje je v letih od 1960 do 1980 začelo vse bolj upadati, tako da je leta 1990 klekljalo le še 175 oseb. »Z ustanovitvijo Republike Slovenije se je povečalo zanimanje za ohranjanje slovenske dediščine. Svoja vrata je ponovno odprlo podjetje *Hiša klekljanih čipk A. Primožič 1888*.« Ustanovili so tudi Klekljarsko društvo *Cvetke*, ki od leta 2007 vsako leto organizira Slovenske klekljarske dneve. Čipkarsko šolo Žir, ki je leta 2016 praznovala že 110-letnico neprekinjenega delovanja, danes obiskuje do 140 učencev, ki tudi na mednarodnih tekmovanjih pogosto posegajo po najvišjih mestih. »Cvetke in čipkarska šola sta tudi med nosilci znanja in veščin enote *Klekljanje slovenske čipke*, ki je bila vpisana v Register nesnovne kulturne dediščine Slovenije leta 2015. Največje priznanje pa je slovensko in žirovsko klekljanje doseglo z vpisom klekljanja čipk v Sloveniji na Unescov Reprezentativni seznam nesnovne kulturne dediščine človeštva leta 2018.«

Avtorica razstave Mojca Šifrer Bulovec / Foto: Gorazd Kavčič

Kam le čas beži, kam se mu mudi ...

Zdi se, kot da smo še včeraj iskali senco v parku našega doma, pa je za nami že vesela jesen in vstopili smo v najlepši čas leta – čas pričakovanja, druženj, obdarovanj ...

MONIKA VRHOVNIK HRIBAR,
DIPL. DELOVNA TERAPEVTKA

V SeneCura domu starejših občanov Žiri se ves čas dogajajo prijetne in zabavne aktivnosti. Dnevno poskrbimo za fizično zdravje naših stanovalcev s skupinsko vadbo in nabiranjem kondicije s kolesarjenjem. Ne prezremo pa niti psihične kondicije, saj stremimo za tem, da se stanovalci dnevno družijo in prepevajo ter ohranjajo svoje kognitivne sposobnosti z zelo zaželenimi in priljubljenimi vajami za spomin. Poleg tega pa smo vsi v domu tudi izjemno ustvarjalni. V najrazličnejših ustvarjalnih delavnicah ustvarjamo vsak po svojih zmožnostih različne dekoracije, s katerimi letnemu času primerno okrasimo vse bivalne prostore našega doma. Seveda pa smo zelo veseli,

V ustvarjalnih delavnicah ustvarjamo vsak po svojih zmožnostih različne dekoracije, s katerimi letnemu času primerno okrasimo vse bivalne prostore. Seveda pa smo zelo veseli, kadar nas, poleg naših svojcev, obiščejo različni gostje.

kadar nas, poleg naših svojcev, obiščejo različni gostje. Naj jih naštejemo le nekaj. V novembru so stanovalci lahko prisluhnili potopisnemu predavanju domačinke Špele Vehar, ki je vse skupaj popeljala v oddaljeno Afriko. Družili so se s knjižničarko Majdo Treven, ki v naš dom prihaja mesečno in nas razveseljuje s knjižnimi novicami. Gostili smo tudi društvo Ambasadorji nasmeha in terapevtski par, avstralskega ovčarja Nachota in njegovo lastnico Živo Kramperšek. Veliko je še idej v naših prihodnjih načrtih in verjamemo, da bo mesec december poln presenečenj in veselih dogodkov. Pred nami pa je tudi božič in vstop v novo leto. Ob tej priložnosti si vsi zaposleni in stanovalci želimo le eno – razumevanja, strpnosti in medsebojnega sodelovanja z vsemi vami, spoštovani krajani, tudi v letu 2023.

V domu že vlada praznično vzdušje. / Foto: arhiv SeneCura doma starejših občanov Žiri

V najrazličnejših ustvarjalnih delavnicah ustvarjamo vsak po svojih zmožnostih različne dekoracije. / Foto: arhiv SeneCura doma starejših občanov Žiri

Potekajo zaključna dela na krožišču

Izvajalce, ki ta čas zaključujejo prvo fazo gradnje obvoznice do logaškega mostu vključno s krožiščem, so v teh dneh nekoliko zaustavile zimske razmere.

MATEJA RANT

Na okrog devetsto metrov dolgem odseku nove obvozne ceste proti Logatcu so po besedah direktorja občinske uprave Matije Podobnika izvedli končno asfaltiranje cestišča, pri asfaltiranju pločnikov in kolesarske steze pa zaključujejo še zadnje metre. »Če bodo vremenske razmere dopuščale, bodo zaključna dela izvedena čez zimo in po tehničnem pregledu bo obvozna cesta lahko predana v uporabo,« je še pojasnil in dodal, da je naložba vredna 2,4 milijona evrov, pri čemer delež občine znaša 420 tisoč evrov.

MANJKAJO ŠE CESTNE OZNAČBE

Sedanje zimske razmere so sicer nekoliko zaustavile dokončno urejanje krožišča, kjer morajo poskrbeti še za zasaditev in tlakovanje v njegovem notranjem krogu. »Prav tako manjkajo še cestne

Novo obvozno cesto proti Logatcu so že asfaltirali. / Foto: Matija Podobnik

označbe. Zarisovanje črt se bo izvedlo, ko bodo vremenske razmere to dopuščale,« je razložil Matija Podobnik. V

prihodnjem mesecu, je napovedal, bodo postavili še cestno signalizacijo oziroma prometne znake.

Še vedno je čas za preventivna cepljenja

Preventivna cepljenja ostajajo aktualna tudi v zimskih dneh, pravijo v Ambulanti Arcus Medici in vsem, ki bi se želeli cepiti proti sezonski gripi, predlagajo, da to storijo čim prej. Vse občane Žirov in ostale športne navdušence pa z adventnim koledarjem tudi letos spodbujajo h gibanju.

JANA JENKO

Jesen, ki velja za čas prehladov in gripe, se počasi poslavlja in prepušča svoje mesto zimi, virusi pa ostajajo del našega vsakdana. Da nam slednji ne bi kvarili zdravja in razpoloženja, v jesensko-zimskem času poskrbimo za različne preventivne ukrepe, med katerimi je, pravijo strokovnjaki, najučinkovitejše cepljenje. Cepljenje proti gripi je priporočljivo za vse, ki želijo sebe in svoje bližnje zaščititi pred boleznijo, še zlasti pa za kronične bolnike, starejše osebe, za osebe z izjemno povečano telesno težo in tiste, ki so pri svojem delu izpostavljeni nevarnosti okužbe. Vsem, ki bi se proti sezonski gripi še želeli cepiti, v Amulanti Arcus Medici predlagajo, da to naredijo čim prej. Hkrati s cepljenjem proti gripi je pri starejših osebah in kroničnih bolnikih priporočljivo opraviti tudi cepljenje proti pnevmokoknim okužbam in na ta način poskrbeti za ustrezno zaščito vseh tistih, pri katerih obstaja večje tveganje za težji potek pnevmokokne okužbe, ki lahko bistveno vpliva na

kvaliteto življenja in samostojnost starejših oseb. Cepljenje proti gripi lahko v Ambulanti Arcus Medici opravite ob obisku zdravnika, za cepljenje proti pnevmokoknim okužbam pa se je treba predhodno naročiti. Poleg že omenjenih dveh pa ostajata aktualni tudi cepljenji proti covidu-19 in klopnemu meningoencefalitisu.

VESELI DECEMBER JE TUDI LETOS RAZGIBAN

Veseli december, ki se že preveša v drugo polovico, je v žirovski Ambulanti Arcus Medici tudi letos razgiban. Vsi, ki se zavedate pomembnosti gibanja in ga redno vključujete v svoj vsakdan, ste danes zagotovo že odprli novo okence adventnega koledarja in se razmigali z vajami pod številko 16, drugi pa to še lahko naredite ter se zanimivim gibalnim izzivom, ki so primerni za vse generacije, pridružite v prihodnjih dneh, nato pa dobro razgibani skočite naproti izzivom novega leta. Poskusite in se ob prikazanih vajah prepričajte, da je lahko vadba tudi enostavna, sproščena in zabavna.

Na ogled postavili jaslice iz vse Slovenije

V Galeriji DPD Svoboda bodo jutri, 17. decembra, ob 18. uri odprli vseslovensko razstavo jaslic, ki jo v sodelovanju z Občino Žiri in DPD Svoboda Žiri pripravlja Društvo ljubiteljev jaslic Slovenije.

MATEJA RANT

Svoje jaslice bo na razstavi v Žirih predstavilo okrog sedemdeset ustvarjalcev iz vse Slovenije, je pojasnil podpredsednik Društva ljubiteljev jaslic Slovenije Drago Kozinc in dodal, da so nekatere med njimi ustvarili prav za omenjeno razstavo.

Razstavljalci so za izdelavo jaslic uporabili najrazličnejše materiale. Po besedah Draga Kozinca so pri nas najpogosteje izdelane iz lesa. »Nekatere lesene jaslice so narejene iz enega kosa in prav vanje sta zaobjeta domišljija ustvarjanja in poznavanje obnašanja materiala, ki deluje kot živa snov.« Takoj za lesom slovenski jasličarji uporabljajo glino, na razstavi pa bo mogoče videti še jaslice iz papirja, čipke, volne, stekla, voska, medenega in navadnega testa, macesnovega lubja ... »Najmanjše jaslice za to razstavo so narejene v orehovi lupini iz koruznega ličja.« Kot so poudarili ob razstavi, so slovenski jasličarji po svoji izvirnosti, kreativnosti in umetniški moči v samem evropskem in svetovnem vrhu. »Na tej razstavi lahko občudujemo dela tako preprostih ustvarjalcev kot akademskih kiparjev in drugih vrhunskih umetnikov, znanih širši javnosti.« Med drugim so posebej omenili jaslice zdaj že pokojnih Maksima Gasparija in patra Wolfganga Koglerja, ki je ustvarjal v Pletterjah. »Marsikatero razstavljeno delo je krasilo razstave jaslic po vsej Evropi, tudi na eni najeminentnejših razstav jaslic v Vatikanu.« Tokratna razstava, je še dodal Kozinc, ponuja pregled jasličnega dogajanja zadnjega pol stoletja, predvsem pa poudari umetnine zadnjih let. »Nekatere jaslice so po sporočilnosti zelo evangelijske, druge namigujejo na svet, v katerem živimo.« Motiv za ene od razstavljenih jaslic je recimo navdihnil letošnji požar na Krasu. Obenem so posamezne jaslice izdelane zelo realistično, pri drugih so si avtorji vzeli kar precej ustvarjalne svobode, še ugotavlja Kozinc. Razstavo si bo mogoče ogledati predvidoma do 6. januarja.

V Galeriji DPD Svoboda bodo jutri odprli vseslovensko razstavo jaslic. / Foto: Tanja Mlinar

LISTA ZA ŽIRI

Neodvisna lista za napredek Žirov

Želimo vam srčno praznovanje Božičnih praznikov in vse dobro v prihajajočem letu.

Drage Žirovke in Žirovci, Lista za Žiri in Franci Kranjc se vam zahvaljujeta za podporo. Vaše zaupanje je naša obveza in odgovornost, da delamo dobro *Za Žiri*.

Domoznanska zbirka bogatejša za še dva avtorja

V domoznansko zbirko Krajevne knjižnice Žiri so v novembru umestili tudi dela sociologa in akademika Zdravka Mlinarja ter publicista Miha Nagliča.

MATEJA RANT

Na dogodku, ki ga je v krajevni knjižnici v Žireh pripravil Viktor Žakelj, so obiskovalcem tudi podrobneje predstavili oba avtorja, katerih dela zdaj bogatijo domoznansko zbirko.

Miha Nagliča je predstavil Miran Hladnik, ki je priznal, da je to po eni strani enostavno, saj je Naglič nedolgo nazaj prejel visoko državno odlikovanje – medaljo za zasluge. »Torej je treba samo povzeti utemeljitev predloga za nagrado, ki so jo na štiridesetih straneh spisali štirje znameniti Žirovci: Spomenka Hribar, Viktor Žakelj, Alojz Demšar in Zdravko Mlinar.« A po drugi strani se izkaže, da je to tudi zelo zahtevna naloga, saj je skoraj nemogoče na kratko strniti vse, kar je doslej napisal. »V CO-BISSU je Mihu Nagliču pripisanih kar 1231 enot,« je Nagličeve »količine za narodov blagor«, kot se je izrazil, navedel Hladnik. »Številka mogoče komu ne pove veliko, ampak to je res zelo veliko, med aktualnimi publicisti le redko kdo dosega tako produktivnost.« Večina objav je povezanih z Gorenjskim glasom in kulturno prilogo Snovanja, drugo večje torišče pri njegovem delu pa je vezano na Žirovski občasnik. »Doslej je izšlo 51 števil, zraven pa še 27 knjig, skupaj torej okrog 80 publikacij.« Kot naslednje

Miha Nagliča sta predstavila Miran Hladnik in Stane Kosmač, o Zdravku Mlinarju pa je spregovoril njegov profesorski kolega in obenem dobri prijatelj Niko Toš.

središče Nagličevega ustvarjanja je v ospredje postavil Muzejsko društvo Žiri. »Četrto področje pa zajema vse, česar ni bilo mogoče uvrstiti v prej našteje predalčke – dnevna kulturna tlaka na vseh področjih. Nekakšna žirovska 'kulturna deklica za vse',« je duhovito povzel Hladnik. Brez takih ljudi, brez te regionalne kulturne zavzetosti bi bila po Hladnikovem prepričanju slovenska kultura zelo drugačna, kot jo poznamo. »To doje-

Miha Naglič (levo) in Zdravko Mlinar pred vitrino s njunimi deli v žirovski knjižnici / Foto: Tanja Mlinar

mam kot recept za slovensko kulturno in fizično preživetje.« Stane Kosmač je v nadaljevanju Nagliča predstavil še na osebni ravni. »Vsi ga imamo za preudarnega, resnega, včasih redkobesednega človeka, kar vsekakor tudi je, a včasih tudi izbruhne.« Naglič po njegovih besedah ni samo kulturni delavec, ampak ga zanimajo tudi številne druge stvari. »V mladosti je bil alpinist in je preplezal kar nekaj smeri, skupaj pa sva prehodila tudi del slovenske transverzale. Vsako leto se odpraviva na pohod 'od doma do doma' – peš iz Žirov do Škofje Loke.« Razkril je še, da je ne čisto po lastni izbiri v zadnjih letih postal kmetovalec in doma redi celo kože, ki popasejo najbolj strmo senožet zemlje, ki jo je podedovala njegova žena Olga Vončina. »Z Olgo pa sta tudi redna udeleženca plesnih tečajev in sta postala že prava plesna mojstra.«

Dolgoletno prijateljstvo veže tudi Nika Toša in Zdravko Mlinarja, ki sta se spoznala leta 1953 na gimnaziji in nato oba nadaljevala študij na pravni fakulteti. »Sodiva namreč v generacijo sociologov, ki še niso imeli možnosti študirati

sociologije, zato sva študirala pravo,« je pojasnil Toš. Po njegovih besedah je danes Mlinar eden najuglednejših slovenskih družboslovcev in velik svetovljan, ki pa ves čas ostaja zvest žirovskim koreninam. Niko Toš je izpostavil Mlinarjevo enormno produkcijo znanstvenih in strokovnih člankov ter znanstvenih monografij v slovenskem in angleškem jeziku. »Po tehtnosti njegove knjige odpirajo pogled v življenje, po teži pa bi bile njegove knjige lahko tudi orožje,« se je pošalil in dodal, da je samo v zadnjem desetletju napisal monumentalna dela, kar ga postavlja v vrh po izjemni ustvarjalnosti, domiselnosti, kritičnosti in umeščenosti v družbeni prostor. »V družnem delovanju v polju sociologije sva marsikaj spočela, spodbudila in premaknila, kritizirala in ostrila svoje poglede ter jih nadgradila.« Leta 1965 sta skupaj ustanovila slovensko sociološko društvo, leta 1971 pa je Mlinar postal predsednik jugoslovanskega združenja za sociologijo. Kot je še poudaril, je vesel priložnosti, da so lahko ozavestili, da veliki ljudje ohranjajo lokalno identiteto.

Varčevanje s toploto in elektriko

Razmere v svetu so se v zadnjem obdobju drastično spremenile. Posledica je rast cen energije, in kar je še huje, lahko se zgodi, da bo prišlo tudi do pomanjkanja energentov, predvsem zemeljskega plina in tudi kurilnega olja. Glede na sedanje stanje in trende se pričakuje še nadaljnja rast cen energije.

ANTON MARC, LEAG

Na razmere na trgu žal ne moremo vplivati. Lahko pa na porabo energije. Cilj je predvsem znižati porabo energije, ki do sedaj ni bila racionalno porabljena, in v čim manjši meri vplivati na znižanje standardov v notranjih prostorih. Z racionalno rabo energije, pravilnim pristopom in skupnim prizadevanjem bomo lahko dosegli prihranke energije. Zmanjšanje porabe energije lahko dosežemo na več načinov. V grobem poznamo dva pristopa: investicijski ukrepi (nakup učinkovitejših naprav, izolacija stavbe itd.) in organizacijski ukrepi (ugašanje luči, pravilno prezračevanje itd.). V tem prispevku bomo predstavili le organizacijske ukrepe.

Na rabo energije močno vpliva temperatura v prostoru. Zato predlagamo, če je mogoče, nižjo temperaturo ogrevanja v prostoru in s tem nižjo porabo energije. Po izkušnjah za vsako stopinjo Celzija prihranimo sedem odstotkov energije za ogrevanje. V zimskem obdobju pa se predlaga, da se stavbe ne ogrevajo na več kot 20 stopinj C. To lahko izvedemo tako, da v prostorih, kjer so termostatski ventili, te nastavimo na nižjo vrednost. Tam, kjer to ni mogoče, pa se lahko v kotlovnici na primer zniža temperatura ogrevane vode na dovodnem sistemu. S tem bo vnos energije v prostore nižji in posledično nižja tudi poraba energije. Ustrezno prezračevanje bo tudi prispevalo k znižanju porabe toplote v javnih stavbah. Predlaga se, da se okna odprejo na stežaj za od 5 do 10 minut na vsaki 2 do 3 ure. Zračenje s priprtimi okni je počasnejše in iz energetskega vidika manj učinkovito. Pri počasnejšem prezračevanju tako bolj ohladimo površine prostorov kot pri intenzivnem zračenju, kjer zamenjamo le zrak v prostoru.

Naprave, ki jih dalj časa ne uporabljamo, je smiselno ugasniti in odklopiti iz omrežja, saj v stanju »pripravljenosti« prav tako porabljajo energijo. / Foto: Tina Dokl

Poudarjamo pa, da je treba prezračevati, ker samo naravno prezračevanje skozi špranje sploh pri sodobnih oknih in vratih ni dovolj.

Zelo pomembno je tudi, da stavbo ogrevamo le v obdobjih, ko je v uporabi. V drugih obdobjih pa jo ogrevamo na nižjo temperaturo, toliko, da je mogoč hiter prehod na ustrezno temperaturo. Prostor naj imajo nastavljen nižji režim ogrevanja v času, ko niso zasedeni (čez noč, konci tednov, prazniki). Organizacijski ukrepi nič ne stanejo, lahko pa prispevajo k znatno nižjim stroškom ogrevanja, če imamo voljo in jih dosledno izvajamo.

KAKO VARČEVATI Z ELEKTRIČNO ENERGIJO

Električno energijo potrebujemo skoraj pri vsakem delu življenja. V večini stanovanj jo potrebujemo za pripravo sanitarne tople vode za umivanje. Treba se je zavedati, da tudi pri porabi sanitarne tople vode porabimo veliko energije. Najprej porabimo nekaj energije za to, da voda pride do naših pip, še veliko več energije pa porabimo, da vodo segrejemo. Tako se v stavbah za ogrevanje tople vode porabi veliko energije. Porabo energije lahko tako zmanjšamo z manjšo porabo in pa uporabo hladne vode, se pravi čim manjšo porabo tople vode. Veliko električne energije porabimo tudi za razsvetljavo in tu so tudi možni občutni prihranki. Zato je smiselno, da luči za seboj ugašamo in jih uporabljamo takrat, ko jih zares potrebujemo, se pravi, ko ni na voljo naravne svetlobe. Poleg tega pa je smiselno vsaj v prostorih, ki jih več uporabljamo, namestiti energetske varčne sijalke, kot so na primer LED sijalke. V stanovanjih imamo tudi veliko manjših drobnih naprav, ki so velikokrat priključene na omrežje in v položaju »pripravljenosti«. Računalnik v pripravljenosti ima lahko moč tudi 15W. V enem mesecu porabi za 5,5 kWh energije. Toliko energije na primer vsebuje 0,5 litra kurilnega olja. Tudi priključen polnilec za telefon porablja energijo. V enem mesecu lahko porabi 0,7 kWh. Priporočamo, da se take naprave izklopijo iz omrežja. V primeru, da uporabljamo električno kuhalno ploščo, tudi v kuhinji porabimo veliko električne energije. To porabljamo tudi za pomivanje posode, pripravo hrane, hlajenje hrane ... Zato si je smiselno tudi tu prizadevati za čim manjšo porabo energije. Nekaj nasvetov:

Uporabite pokrov za posodo in kuhalno ploščo, ki ustreza velikosti lonca.

Ko tekočina vre, zmanjšajte ogenj. Ko tekočina doseže temperaturo vrelišča, se temperatura ustavi. Tako hrana ne bo nič prej kuhana, poveča se le hitrost izhlapevanja tekočine.

Zamrzovalnik postavite v prostor z nižjo temperaturo (neogrevan prostor).

Pečico izključite 15 minut pred koncem peke in čim manj odpirajte vrata pečice, tako lahko prihranite 20 odstotkov energije. Zamenjajte stare in energetske neučinkovite naprave.

Novi Žirovski občasnik

Žirovski občasnik je zdaj že klasika. Ko se proti koncu leta oglasi, ni več taka novost kot nekoč, a če ga ne bi bilo, bi ga pogrešali. Nadaljuje svoje kulturno in domoznansko poslanstvo, je nekakšen hibrid med revijo in zbornikom ...

MIHA NAGLIČ

Preberimo najprej tale odlomek: »Žiri so izjemen kraj in zato tudi kot občina nekaj posebnega. Vsajene so v kotlino: tukaj se odvija vse občinsko in občansko življenje prebivalcev. Tudi vasice ali hiše na obronkih in hribih gravitirajo v Žiri – ne le upravno, tudi družbeno in versko. V Žireh je mogočna cerkev, ki je versko in duhovno središče vernih Žirovcev, na Dobračevi je skupno pokopališče, kjer se z bolečino spomina 'srečujejo' živi in mrtvi. V središču so občinska stavba, zadružni dom, zdravstvena postaja, trgovine ... Uspešna podjetja z Alpino v središču, kjer je moja mami zaslužila pokojnino, in zdaj še toliko drugih odličnih podjetij, kjer si prebivalci služijo kruh, pa šola, gasilci ... Vse je tu! In ljudje! Vsi se med seboj poznajo, v dobrem in slabem. Z njimi je zgodovina: daljna, z okupatorji, partizani, domobranci, z žrtvami in krivci, in pravkaršnja, včerajšnja. In danes je tukaj! Tudi spomeniki, v kamen zasekana imena enih in drugih: otrple bolečine. Ali sploh kaj manjka? V tej živi, živahni skupnosti nekdanjih, današnjih in jutrišnjih? Zaokrožena skupnost, mali kozmos!«

Ta odlomek je iz besedila, ki ga je napisala Spomenka Hribar in mu dala naslov Žiri – kraj v srcu mojem. To je po mojem eno najlepših besedil, napisanih o Žireh in Žirovcih, zato sem ga postavil na uvodno mesto. Intervju je to pot samo eden, zato pa je ta kar obsežen. Pogovarjal sem se s sošolko Mileno Miklavčič. Nje ni treba posebej predstavljati, ne poznajo je le Žirovci, domača je tudi bralcem Gorenjskega glasa, pozna jo vsa Slovenija. Zna govoriti, veliko pove, za naslov pa sem uporabil kar njen stavek: Lahko bi bilo bolje. Kar gotovo drži. Pod naslovom Utrinki iz mojega življenja pa se na avtobiografski način predstavlja elektroenergetik Drago Bokal.

Cel blok člankov smo namenili priznanemu žirovskemu novinarju, uredniku in aktivistu Nejku Podobniku (1940–2022). Letos se je poslovil, v spominu pa nam bo ostal kot dolgoletni urednik časopisa Delo – življenje, glasila Alpine, in kot ustanovitelj in prvi urednik Radia Žiri (zdaj Radio Sora). Letos sta umrla še dva druga Žirovca, ki sta s svojim dolgoletnim delom zaznamovala življenje v kraju. Viki Žakelj (1936–2022) je desetletja vodil pihalni orkester Alpina Žiri. Vinko Kopač (1943–2022) pa je bil vrsto let tajnik Krajevne skupnosti Žiri, predhodnice da-

našnje občine. Vsi trije – Nejko, Viki in Vinko – so postali žirovske legende.

Sledi blok člankov, ki sem jih označil za raziskovalne. Filozof in okoljski etik Anton Mlinar je napisal zahteven, a dragocen in aktualen članek z naslovom Biologija spoznanja. Drugače od tradicionalnega filozofskega pogleda nam razkriva biološki fundament spozna(va)nja in etike. Petra Leben Seljak nadaljuje svojo serijo o priimkih na Žirovskem skozi

Intervju je to pot samo eden, zato pa je ta kar obsežen.

Pogovarjal sem se s sošolko Mileno Miklavčič. Nje ni treba posebej predstavljati, ne poznajo je le Žirovci, domača je tudi bralcem Gorenjskega glasa, pozna jo vsa Slovenija.

stoletja. V petem nadaljevanju predstavi priimke na G in H (od Gabrovška do Hlevišarja). Lojze Potočnik pa predstavlja slikarja Ivana Fortuna (1866–1921). Zanj so doslej v Žireh vedeli le redki, slovenski javnosti pa je bil povsem neznan. Že tako številni nabor žirovskih slikarjev se tako poveča še za eno ime.

To pot je v ŽO bogato zastopano tudi leposlovje. Najprej pesmi na novo odkritega pesnika Antona Žaklja – Rodoljuba Ledinskega, o njem piše Marija Velikonja. Pisatelja in rojaka Vladimirja Kavčiča (1932–2014) se ob 90. obletnici njegovega rojstva spominjamo z objavo njegovega dramskega besedila Termopile, ki je bilo uprizorjeno, natisnjeno pa še ne. Svoji besedili sta prispevala tudi Tončka Stanonik in Franc Temelj. Maja Justin Jerman predstavlja ciklus prireditev pod skupnim naslovom Poletje v Starih Žireh, s katerim nam je polepšala letošnje poletje. Tina Benedičič pa predstavlja novo in kapitalno knjižno delo Izzivi občanskega raziskovanja, o katerem pišemo posebej. Objavljamo tudi več likovnih del (Tomaž Kržišnik, Vinko Podobnik, Franc Temelj, Helena Zorjan) in veliko fotografij. Veliko branja in paše za oči na 208 straneh.

Sošolca Milena Miklavčič in Miha Naglič na Glasovi preji v Kranju, 2015. Sedem let pozneje imata intervju v Žirovskem občasniku. / Foto: Tina Dokl

Največja žirovska knjiga doslej

Za ljubitelje dobrih knjig letošnji december ne bo vesel samo zaradi bližnjih praznikov, ampak tudi zato, ker prihaja med bralce največja žirovska knjiga vseh časov. Njen naslov je Izzivi občanskega raziskovanja. Uredil jo je Zdravko Mlinar, njen pobudnik in glavni akter.

MIHA NAGLIČ

Gre za monumentalni družboslovni zbornik v dveh knjigah, izdala sta ga Muzejsko društvo Žiri in Občina Žiri, uredil Zdravko Mlinar, sourednik Alojz Demšar, oblikoval Stane Kosmač. Obe knjigi skupaj imata kar 1054 (496 + 558) strani! Ta zbornik je žirovski »opus magnum«, knjiga o Žireh in Žirovcih v njihovem lokalnem, državnem in globalnem kontekstu. Denimo, da nas nekdo vpraša, katero je bilo največje knjižno delo, napisano o Žireh in Žirovcih. Če bi to vprašanje postavili leta 1977, potem je bil to zbornik ob 30-letnici Alpine, uredila sta ga Alfonz Zajec in Viktor Žakelj, oblikoval Tomaž Kržišnik. Če bi vprašali leta 2010, bi bil odgovor, da je to Knjiga hiš na Žirovskem, napisala sta jo Petra Leben Seljak in Alojz Demšar, oblikoval Stane Kosmač. Konec leta 2022 imamo spet nov odgovor: to knjigo.

Posebnosti tega žirovskega in slovenskega zbornika sta zlasti dve. Prva: da za razliko od večine krajevnih zbornikov, urejenih po formuli »od paleolita do Tita«, ne povzema le zemljepisnih, zgodovinskih in drugih domoznanskih posebnosti, da ni zazrt le v preteklost, ampak se osredotoča na aktualna vprašanja in skuša na ta način prispevati tudi k reševanju problemov. In druga posebnost: da skuša udejanjiti ta čas v svetu zelo aktualno paradigmo občanskega raziskovanja (citizen science). Akademik Zdravko Mlinar je kot prvi v Sloveniji opozoril na mednarodno gibanje za občansko raziskovanje in znanost ter večjo odprtost znanstvenih raziskav. V pripravah na izid te knjige je v Žireh spodbudil širok krog ljudi, da so opisali svoje nepoklicno raziskovanje, izkustveno znanje in možnosti, ki jih tovrstno udejstvovanje odpira. Hkrati pa je k sodelovanju pritegnil celo vrsto uglednih poklicnih raziskovalcev iz cele Slovenije. S svojimi avtorskimi članki v knjigi sodeluje okrog 90 avtorjev, če dodamo še skupinske soavtorje, je vseh okrog 150.

Uredniški odbor knjige na enem od sestankov. Spredaj sedijo (z leve): Ema Ferreira, Zdravko Mlinar, Tanja Mlinar. Zadaj stojijo: Alojz Demšar, Olga Vončina, Miha Naglič, Jožica Kacin in Stane Kosmač. / Foto: Tanja Mlinar

»Zbornik je edinstvena 'mobilizacija' avtorjev različnih starosti (od osnovnošolcev in srednješolcev, ki so vključeni v več prispevkov, avtorskih prispevkov študentov, aktivnega prebivalstva do upokoјencev), različnih stopenj izobrazbe (vključno z vrhunskimi strokovnjaki), različnih profilov, interesov. Njihova videnja pa dopolnjujejo strokovnjaki

Prva predstavitev knjige bo v kinodvorani Žiri v torek, 20. decembra 2022, ob 18. uri. Vabljeni vsi!

z različnih področij, ki s svojimi prispevki podkrepijo pridobljena dognanja, opažanja oz. jih morda osvetlijo še z drugih zornih kotov.« (Andreja Ferreira)

Prva knjiga je razdeljena na šest, druga pa na deset tematskih sklopov. V nadaljevanju jih naštejemo, že naslovi sami ilustrirajo širino obravnave. Prvi del: Uvodna razprava, Na presečišču življenjskega izkustva in teoretskih izhodišč, Demografsko prostorske spremembe, Profitni interesi, okoljsko ozaveščanje in prihodnost, O virih znanja,

podjetnosti in inovativnosti, Od mladosti do starosti: znanje, življenjska obdobja, zdravje in šport. Drugi del: Kako so naši predhodniki snovali in uvajali novosti v Žireh, Žirovske izkušnje in raziskovanja v preteklosti in o njej, Raziskovanje in širjenje kroga sodelujočih občanov, Učenje, študij in raziskovanje, Ustvarjalnost skozi umetniško delovanje, informatizacija, digitalizacija: svetovno znanje, lokalne posebnosti, Sobivanje različnosti za boljši jutri, »Žiri po vsem svetu in ves svet v Žireh?«, Dejavniki in podpora uveljavljanju občanskega raziskovanja/znanosti v Sloveniji, O spoznanjih in pričakovanjih, Priloge. Pa še dva poudarka. Prvi: da celostno vključevanje vsakdanjega življenja in izkustvenega znanja »navadnih« ljudi pomeni izziv in kritiko zaprtosti in razdrobljenosti univerzitetnega delovanja oziroma akademske sfere. Drugi pa je ta: da smo tako rekoč vsi, ki smo sodelovali pri tej knjigi, to počeli s posebnim ozirom na ozaveščanje o ekološki krizi vsega človeštva in sveta in z željo, da bi še naprej živeli v svetu, v katerem mir prevladuje nad nevarnostjo novih vojn. Žal ne eno ne drugo ni več samoumevno.

Večer poezije in vina v Žireh

Z uspešno poletno koncertno sezono smo se v Muzejskem društvu Žiri odločili, da tudi zimo nekoliko glasbeno začnimo, kraju in času primerno.

MAJA JUSTIN JERMAN

Galerija Muzejskega središča prenese akustično glasbo, zato smo pomislili na akustični preostanek Fantov iz Jazbecove grape, ki jih je epidemija zdesetkala v duet Uršule Ramoveš in Metoda Banka na kitari. Ostale so seveda nepogrešljive, edinstvene pesmi Janeza Ramoveša, Uršulin angelski glas, ki ga tudi preboleli prehlad ne načne, in ko se poslušalec prepusti glasbi, se vmes zave, da tudi Metoda Banka z njegovim žametnim glasom prej skoraj nismo opazili ali slišali. In pomislimo, da iz vsake končane zgodbe vzklije nova, drugačna, s še več prepričljivosti, s še več ljubezni. In prav slednje je bilo ta večer v izobilju – iskrenega veselja do blagoglasja, ki je polnilo oboke galerije in zbrane tihe poslušalce, ki smo se prepustili milini veselodecembrskega večera v žlahtni »štumungi«, ki je ne premore noben trgovski center.

Tako čaroben večer skoraj ne prenese bolj prizemljenega zapisa, a se bom vseeno potrudila napisati nekaj bolj objektivnih misli o repertoarju, ki sta ga glasbenika sestavila za to priložnost. V pesmih Kej sma dubl za lwon, Zemla, Nazaj u Marzu warh – to so pesmi, ki

Z Rudijem Bučarjem dvakrat polna dvorana

S Pihalnim orkestrom Alpina Žiri danes, 16. decembra, in jutri, 17. decembra, v žirovski kinodvorani organiziramo koncert ob praznovanju svoje 75-letnice. In kot kaže, smo letos potegnili odličnega asa iz rokava, ko smo k sodelovanju povabili priljubljenega istrskega kantavtorja Rudija Bučarja. Res smo veseli in hvaležni, da je zanimanje za vstopnice tako veliko, saj jih na dan koncerta praktično nimamo več na razpolago. Če bo ostala kakšna viška, vas bomo o tem obvestili na naši Facebook strani in vas povabili, da se oglasite pri vходу v dvorano uro pred koncertom. Vsem, s katerimi se nocoj oziroma jutri vidimo, pa sporočamo, da je z Rudijem zabavno že na generalki, kako bomo šele peli in igrali, ko bomo skupaj na odru! [Mateja Mlinar](#)

Večer poezije in vina z duetom Uršule Ramoveš in Metoda Banka / Foto: Foto Viktor Žiri

so jih peli Fantje z Jazbecove grape – sta glasbenika povedala, da sta iskala bolj poganske pristope. Tudi pesmi z nežno kitarsko spremljavo Pokrajina omajenih src, Šnopc pa žganici pa cempin sta izbrala zato, ker iščeta akustične prostore, kar je galerija več kot bila, in lahko zato, ker nista ozvočena, tudi na samem koncertu še iščeta v prostoru bolj akustične dele; mogoče je to tudi določena glasbena popestritev, sta pokomentirala izbor. Z na drugačen način zapeetim sonetom Cyrila – iz zbirke Čreda, CZ, 2003 – Sonetom o kravah in za poslušalce povsem novim sonetom Evgenija, ki ga je edinega uglasbil Metod Banko, zapisal pa Janez Ramoveš, sta prinesla svežino v uglasbeno poezijo. Tudi vse stare uspešnice Janeza Ramoveša Samosejc, Na sunč dan sm se z beciklam pelu, Miljarde let sta glasbenika na novo preoblekla in so ob spremljavi kitare in Metodovega glasu prav lepo zvene.

Skratka, pesmi Janeza Ramoveša v izvedbi Dueta Uršula Ramoveš in Metod Banko s seboj nosijo nekaj prvobitnega, graparsko trdega, a hkrati poetičnega, ki je razumljivo v vseh jezikih in okolišjih. V njihovi glasbi in poeziji se stikata dva svetova in se v navidezno grobi, a

hkrati pretanjeno nežni ljubezni prepletata v večer spev človeške krhkosti, pomanjkljivosti in hkrati večne lepote. Teško bi našli pesem, ki bi nam bila bolj pisana na kožo, pa ne samo na poljansko, na sleherni – človeško. Morda jo res mi, Poljanci, hitreje in bolje začutimo, ne vem, vedno znova se bom pustila prepričevati in se ji prepuščati.

V drugem delu večera smo se posvetili neki drugi ljubezni, na trenutke nič manj poetični, saj nam jo je točil vinar in vinogradnik Matjaž Lemut s predstavitevjo svoje znamke. Res da smo bili poslušalci sprva nekoliko skeptični, če je po tako polnem večeru še kaj prostora za vsebino, a nas je po nekaj uvodnih podatkih o Vipavski dolini in njeni posebnosti v legi, prsti in vsem drugem, kar vpliva na kakovost vina, govorec potegnil v svojo prepričljivo vinsko zgodbo, ki smo jo v šestih hodih pridno pokušali in ocenjevali. Ob sivem pinotu in štirih vrstah modrega pinota smo se naučili, da tako vino kot glasbo povezuje kultura – kultura pitja in uživanja. Ta večer smo jo dosegli – v vseh odmerkih in točkah. Vino in poezija, ne v Medani, ampak v Žireh. Na začetku decembra. Vredno reprize. Prihodnje leto.

Še naprej poslušša in zapisuje

Nova knjiga Milene Miklavčič iz zbirke Ogenj, rit in kače niso za igrače prinaša zgodbe, ki so jih posamezniki z njo delili v času, ko smo zaradi epidemije covid-19 ostali odrezani drug od drugega.

MATEJA RANT

Po tretji knjige iz zbirke Ogenj, rit in kače niso za igrače je bila Milena Miklavčič sicer prepričana, da se bo zapisovanju tovrstnih zgodb v prihodnje izogibala, razlog pa je bila neprijetna izkušnja, povezana z eno od zgodb v tretji knjigi. A v obdobju covid-19, ko so bili mnogi osamljeni, se je nanjo obrnilo veliko ljudi in ji zaupalo svoje življenjske zgodbe. Mnoge od teh zgodb so se je znova močno dotaknile, zato je novo kriminalko, ki jo je že začela pisati, odložila na stran in spet delala tisto, kar počne že štirideset let: poslušala in zapisovala.

Samoizpovedne zgodbe v knjigi, ki nosi podnaslov Poglejte, moji ljudje prihajajo!, opisujejo prigode, ki so zaznamovale življenja pripovedovalcev. »Včasih so zabavne in humorne, mnogokrat tudi žalostne in tragične, vselej pa povedane z veliko srčnosti in iskrenosti,« pravi Milena Miklavčič. Besede v podnaslovu si je »izposodila« iz zgodbe o Frenku Tripinu iz Poljan, izrekla pa jih je Ivanka Mežan na podelitvi Borštnikovih nagrad. Po besedah Milene Miklavčič ta stavek pooseblja njena občutja, ko stisne roko tistim, ki ji zaupajo zgodbo iz svojega življenja. Življenjske usode in ljubezenske prigode vseh generacij je v novi knjigi začinila še s številnimi anekdotami iz bolj ali manj odmaknje-

Milena Miklavčič z novo knjigo / Foto: osebni arhiv

ne preteklosti. »Prav v času covid-19 se je namreč pogosto zgodilo, kar se mi prej ni nikoli, da so ljudje speljali pogovor na kaj smešnega, 'da ne bi samo jokali'.« Največ anekdot ji je zaupal znani Belokranjec Oto Nemanič. »Res je izjemen pripovedovalec in sem zelo srečna, da sem ga po treh letih, kar sodelujeva, na letošnjem knjižnem sejmu v Ljubljani videla v živo in ga objela,« je pojasnila Milena Miklavčič. Nova knjiga skupaj prinaša kar 250 najrazličnejših zgodb, ki pričajo tudi o »tistih plateg človeških življenj, ki javnosti največkrat ostanejo skrite, in o trenutkih, na katerih se je

nabralo toliko zgodovinskih usedlin, da počasi tonejo v pozabo«.

Tako, pravi sama, ostaja ena zadnjih, če ne zadnja potovka oziroma zgodbarka, kot so rekli ženskam, ki so včasih hodile iz kraja v kraj in v hišah, kjer so jih sprejeli pod streho, zbranim pripovedovalec zgodbe, ki so jih slišale in doživele na svoji poti. »Ko bomo v teh decembrskih dneh razmišljali, kaj bi komu kupili, bi se morali zavedati, da je najpomembnejše to, da se poslušamo – in da bližnji vedo, da jih slišimo.« Ob tem še dodaja: »Te zgodbe so moje življenje, brez njih bi mi veliko manjkalo.«

**Mirne božične praznike
in vse dobro v novem letu 2023
vam želi Mapro, d.o.o., Žiri.**

MAPRO *let years*
HYDRAULIC MOVEMENT

www.mapro.si

Srečno 2023!

BiRO d.o.o.
računovodske storitve
Novovaška c. 48
4226 ŽIRI

T: 04 51 05 200
E: info@biro-ziri.si

Vrtčevski december zaznamoval adventni bazar

Ob dnevu slovenske hrane so si žirovski vrtičkarji privoščili tradicionalni slovenski zajtrk, v veselem decembru pa uživali v gledališču, na delavnicah in adventnem bazarju.

JANA JENKO

Zadnji dnevi letošnjega leta so bili zelo veseli tudi za otroke v žirovskem vrtcu, ki so si v petek, 18. novembra, ko zaznamujemo dan slovenske hrane, privoščili tradicionalni slovenski zajtrk. Pohajalčki, Skakalčki in Hihitalčki so pripravili domačo pojedino za celoten vrtec in poleg masla, medu, mleka, kruha in jabolk vanjo vključili še različne namaze, suhe jabolčne krljje, domač jabolčni sok, sadna nabodala in domače kislo zelje. Praznični dan slovenske hrane, ki je letos potekal pod geslom Zajtrk z mlekom – super dan! so zaključili s čebeljim obiskom, s skupnim prepevanjem Slakovega Čebelarja in ogledom kamišibaj predstave.

Plesalčki so na pohodu z lučkami okrasili svojo jablano. / Foto: arhiv Vrtca Žiri

BAZAR IN POHODI Z LUČKAMI

V praznični december so vrtičkarji vstopili z otroškimi bazarji. Priprave nanj so se začele že v novembru, ko so Pohajalčki in Skakalčki in vrtec prinesli oblačila in igrače, ki bi jih želeli podariti ali zamenjati. V četrtek, 1. decembra, pa so nato v vrtčevski telovadnici pripravili bazar in nanj povabili vse otroke, ki so lahko v pestrem naboru oblek in igrač

izbrali tisto, ki jim je bila najbolj všeč in jo odnesli domov.

Konec leta je bil v znamenju pohodov z lučkami. Hihitalčki so starše povabili na sprehod do cerkve na Ledinici, jih tam pogostili s čajem in piškoti ter presenetili z darilom, ki so ga izdelali sami. Plesalčki so se na pohod z lučkami odpravili

do Maršaka, kjer so v duhu prazničnega decembra okrasili svojo jablano, tisto, ki so jim jo lani podarili starši in so jo posadili v šolskem sadovnjaku. Muzikalčki, Navihančki in Ustvarjalčki pa so se na nočnem pohodu z lučkami razveselili srečanja z gospo Zimo, ki jih je »pocrkjala« z bomboni in jim obljubila, da bo kmalu poskrbela tudi za debelo snežno odejo in zimsko veselje. Muzikalčki so se decembra v vrtcu naučili skuhati repo in bučno juho ter posušiti sadje, ob pomoči Bernarde Lukančič, dolgoletne prostovoljke Rdečega križa in vodje tečajev Prve pomoči, pa tudi pozdraviti medvedka in oskrbeti njegovo poškodbe.

ŠE OBISK DEDKA MRAZA

Zadnji dnevi leta so bili namenjeni tudi ustvarjalnosti – na delavnicah po posameznih skupinah so ustvarjali tako otroci kot njihovi starši, pa tudi vzgojiteljice, ki so najmlajše včeraj popoldne (15. decembra) razveselile z igrico Kdo je napravil Vidku srajčico. Vsem dogodkom, ki so že za njimi, pa bodo najmlajši dodali še enega – v torek, 20. decembra, dopoldne jih bo, ker so bili zares pridni, obiskal dedek Mraz.

Tradicionalni slovenski zajtrk, obogaten z domačo pojedino / Foto: arhiv Vrtca Žiri

Tudi za bolj izkušene klekljarje

Čipkarska šola Žiri je v začetku novembra izdala že drugi klekljarski priročnik – potem ko so v prvem priročniku pred tremi leti predstavili predvsem osnove, drugi prinaša tudi zahtevnejše tehnike klekljanja.

MATEJA RANT

Z namenom ohranjanja bogate žirovske kulturne dediščine so v Čipkarski šoli Žiri že ped tremi leti v sodelovanju z Občino Žiri izdali prvi klekljarski priročnik, ki predstavlja klekljarsko tradicijo ter osnovne in enostavnejše (začetne) tehnike klekljanja, ob podpori ministrstva za kulturo pa je pred kratkim izšel še Klekljarski priročnik 2, v katerega sta avtorici Branka Grošelj in Petra Cankar vključili tudi zahtevnejše in starejše tehnike klekljanja.

»Klekljarski priročnik 2 predstavlja pomembno pridobitev ne le za samo šolo, ampak za celoten kraj in njegovo tradicijo,« poudarjata Branka Grošelj in Petra Cankar, ki sta sodelovali že pri prvem klekljarskem priročniku. Klekljarski priročnik 2 je sofinanciralo ministrstvo za kulturo na podlagi izbora javnih kulturnih projektov na področju nesnovne kulturne dediščine. »Drugi priročnik nadgrajuje osnovne veščine klekljanja in vsebuje zahtevnejše tehnike s poudarkom na starejših tehnikah in starejših izrazih, ki so manj znani in razširjeni,« je pojasnila Petra Cankar in dodala, da so posebno mesto namenili Marici Albreht, klekljarici in učiteljici, ki je poskrbela za največji razmah klekljanja v Žireh in tudi širše po Sloveniji. Obenem priročnik predstavlja tudi izdelke učenk Čipkarske šole Žiri, ki so

Petra Cankar (levo) in Branka Grošelj z novim klekljarskim priročnikom / Foto: Tanja Mlinar

se predstavile na različnih domačih in tujih klekljarskih natečajih, s čimer želijo posameznike spodbuditi k aktivni promociji žirovske in slovenske čipke. S tem sta avtorici želeli poudariti pomembno vlogo vsakega posameznika pri ohranjanju naše kulturne dediščine, vpisane na Unescov reprezentativni seznam nesnovne kulturne dediščine.

Kot posebno vrednost obeh priročnikov je Petra Cankar poudarila še, da so tehnike klekljanja predstavljene v mednarodni barvni skali, kar lajša učenje

klekljanja, poleg tega pa omogoča, da klekljarice samostojno usvajajo znanje klekljanja. »Kljub temu da so Žiri majhen kraj, je naša tradicija močna in naša naloga je, da jo ohranjamo, predvsem pa, da z njo živimo še naprej. Z izdajo obeh klekljarskih priročnikov skrbimo, da žirovska tradicija ne izgine v pozabo in da se prenos znanja in veščin ohranja tudi z materialnimi viri.« Priročnik bo na voljo na vseh klekljarskih prireditvah, naročiti pa ga je mogoče tudi pri obeh avtoricah.

Vesele praznike in srečno novo leto 2023!

031 734 065
info@mizarstvo-trcek.si

VRATA TRČEK d.o.o.
Partizanska c.8
SI-4226 ŽIRI

VRATA TRČEK

ZAVOD GENERACIJE, Brekovičeva 3, 4226 ŽIRI

Spoštovani občani,

Zavod Generacije je 6. decembra 2022 v prostorih DPD Svoboda Žiri gostil dogodek, na katerem smo ob za nas pomembnem gostu Alenu Kobilici predstavili svoje delovanje. Dogodek je vodil in povezoval dr. Aleš Ugovšek, ki je opravil odlično delo.

Ob tej priložnosti se zahvaljujemo vsem občanom, ki ste se udeležili dogodka in nam tam namenili prostovoljni prispevek.

Posebej bi se radi zahvalili podjetjema M Sora in Mapro, ki sta našemu Zavodu Generacije namenila finančno donacijo. Hvala, da podpirate naše delo. Brez vas bi bilo veliko težje.

Janja Pečelin, vodja Zavoda Generacije

Žirovski skakalci željno čakamo zimo

V Smučarskem skakalnem klubu Norica Žiri skakalci in skakalke ne počivamo. Trenažni proces poteka po programu, Nordijski center Poclain pa je že skoraj v celoti pripravljen na zimo.

SSK NORICA ŽIRI

Pred nami so dnevi, ko vremenska napoved napoveduje sneg in mraz. To pomeni, da bo tudi snežni top začel opravljati svojo nalogo. Običajno največ snega naredimo čez noč. Takrat so temperature najnižje in nam tudi vlaga ne dela preglavic. Čez noč tako žirovski prostovoljci dežurajo ob snežnem topu, da ta naredi čim več snega. Tudi zaletišči večjih skakalnic bosta kmalu dobili ledeno podlago, ki jo v centru naredimo s posebnim hladilnim sistemom.

Obenem si želimo, da bo zapadlo dovolj snega, da bomo lahko uredili tudi tekaške proge, ki so, ko to dopuščajo razmere, dobro obiskane. Takrat je v našem centru še posebno živahno. Občani Žirov in okolice z obiskom tekaških prog dokazujejo, da so v Žireh nordijske discipline doma. Skakalnice in tekaške proge pripravljamo s pomočjo teptalca snega, t. i. ratraka, ki je pomemben pomočnik v našem društvu. Zanj skrbimo, kot da bi bil naš stalni član. To pomeni vsakoletno servisiranje, kar izvajamo s pomočjo strokovnjakov iz okolice in seveda sami s pomočjo svojih članov. Pred leti je teptalec doživel korenito prenavo, kar je vključevalo tudi menjavo gosenic, ki so za naš klub predstavljale velik finančni zalogaj.

POMOČ PRI PRIPRAVI SKAKALNIC V PLANICI

Da klub ni dejaven zgolj v Nordijskem centru Poclain, priča tudi odziv na povabilo Smučarske zveze Slovenije po pomoči pri pripravi skakalnic na zimsko sezono v Planici. Tako je pred kratkim na pomoč v naš največji nordijski center v Planici priskočilo kar pet članov našega kluba. Ob tem naj omenimo, da dva naša člana že vrsto let nesebično pomagata pri izvedbi največjega skakalnega praznika v Sloveniji – svetovnem pokalu v smučarskih poletih.

V novembru smo obiskali fakulteto za šport, kjer so naši skakalci in skakalke, starejši od 12 let, opravili testiranje

Pritrjevanje mrež za sneg / Foto: Andraž Kopač

motorike in gibljivosti. Rezultati kažejo, da naši športniki vsako leto napredujejo in da so dobro pripravljeni na zimski del sezone. Trenerji in skakalci že željno čakajo sneg, da bodo lahko opravili prve skoke na snežni podlagi. Tekmovalci ne bodo nastopali le v Sloveniji, pač pa tudi v tujini. Najprej smo pesti stiskali za Erazma Stanonika, ki je debitiral v svetovnem pokalu v nordijski kombinaciji. Z njegovim nastopom smo zelo zadovoljni. V skakalnem delu tekmovanja ima Erazem še nekaj prostora za napredek, medtem ko je v tekaškem delu zelo dobro zastopal slovenske barve. Rok Oblak bo letošnjo zimsko sezono začel v Continental Cup tekmovanju v Vikersundu, Marcel Stržinar pa v tekmovanju FIS, prav tako na Norveškem, na skakalnicah v mestu Notodden.

Da naš klub dela dobro, lahko dokažemo s tem, da so trije naši tekmovalci kategorije do 15 let dobili povabilo na dodatne priprave na skakalni kamp v Planico, ki je v organizaciji Smučarske zveze Slovenije. Na kampu bodo trenirali pod budnim očesom reprezentančnih trenerjev. Vse pa že kmalu čakajo prvi nastopi v slovenskem pokalnem tekmovanju Argeta. Že danes smo pre-

pričani, da bodo dostojno zastopali naše barve.

NIKA KRIŽNAR IN EMA KLINEC ŽE NASTOPATA V SVETOVNEM POKALU

Ob tem ne smemo pozabiti na naši vrhunski skakalki Niko Križnar in Emo Klinec, ki že nastopata v svetovnem pokalu. Za zdaj se jima v zimskem delu stopničke še izmikajo, prepričani pa smo, da če ne prej, bodo te prišle na vrsto na Ljubnem v okviru noveletne turneje. Naš klub v sodelovanju s Fan klubom Klinec in Fan klubom Nike Križnar tudi letos načrtuje obisk omenjenih tekem. V pomoč pri našem delu so nam številni sponzorji, našemu klubu ves čas obstoja stoji ob strani tudi Občina Žiri.

Kljub temu da smo v decembru, nikoli ni prepozno za nov začetek. Tako vabimo otroke prvega, drugega in tretjega razreda osnovne šole, da se nam pridružijo. Treningi na začetku potekajo dvakrat tedensko. Otroci se ne spoznavajo izključno s smučarskimi skoki, pač pa spoznajo veliko različnih športnih disciplin. Veseli bomo, če se nam boste oglasili po elektronski pošti sskziri@gmail.com ali na FB-strani SSK Norica Žiri | Facebook, kjer je moč videti naše aktivnosti.

Rastline v vrtu Kržišnik »digitalizirali«

V okviru projekta CCI4Tourism, ki ga Razvojna agencija Sora v mednarodnem partnerstvu izvaja z namenom razvoja in spodbujanja kulturno kreativnega turizma na Škofjeloškem, je zavod Vrt in galerija Kržišnik prijavil projekt označevalnih tablic s QR kodami, ki ponujajo poglobljene opise rastlin.

MATEJA RANT

Med projekti, ki so jih sofinancirali s pomočjo evropskih sredstev, za katere so prek Rokodelskega centra DUO Škofja Loka uspešno kandidirali v okviru evropskega projekta Interreg Adrion 2014–2020 CCI4Tourism, je tudi projekt digitalizacije rastlin zavoda Vrt in galerija Kržišnik. V sklopu projekta so izdelali sto označevalnih tablic s QR kodami, s pomočjo katerih je mogoče podrobneje spoznavati rastline, ki rastejo na vrtu, tudi v mesecih, ko ne cvetijo in jih torej fizično na vrtu ni mogoče videti.

Po besedah Maje Kržišnik jo je pri izboru vodilo, da so to rastline, ki jih ne vidimo tako pogosto in so zato mogoče manj poznane. Označili so tudi drevesa in grmovnice. Pri poimenovanju rastlin s slovenskimi in latinskimi imeni je strokovno pomoč nudil agronom in načrtovalec vrtov Matic Sever, ki zadnjih sedem let sodeluje tudi pri razvoju vrta. Poskrbel je za strokovni pregled pravih botaničnih poimenovanj rastlin. Pri oblikovanju tablic pa je sodeloval oblikovalec Boris Balant. »Poskrbel je za strokovno vizualno in izvedbeno realizacijo tablic. QR kode sicer vsebujejo natančnejše opise rastlin, ki jih označuje tablica.« Tablice s QR kodami so zlasti lepo sprejeli otroci, ki jim bo zdaj vrt lahko nudil še več možnosti za učenje skozi igro in raziskovanje. Nadaljnji razvoj projekta digitalizacije vrta bo obsegal še 3D-zemljevid vrta.

Maja Kržišnik je ob tem poudarila, da tudi na ta način omogočajo nadaljnji razvoj vrta pod blagovno znamko Kržišnik.eu, ki predstavlja del ustvarjalne dediščine družine Kržišnik. »Vrt_krznik.eu ni več le zasebni vrt, je tudi prizorišče različnih družabnih srečanj in dogodkov,« je poudarila.

Rastline v vrtu Kržišnik so opremljene z označevalnimi tablicami s QR kodo. / Foto: Mateja Rant

POGREBNIK

z vami že 30 let

NOVO

poslovna enota:

Šutna 11, 4209 Žabnica

www.pogrebnik.si

Dvorje 13, 4207 Cerklje na Gorenjskem

24 URNA DEŽURNA ŠTEVILKA:

041 624 685

ZA CELOTNO OBMOČJE OBČINE ŽIRI

Naj bo starost varna

V začetku decembra smo v Žireh začeli izvajati delavnice za preprečevanje nasilja nad starejšimi. Na nasilje med starejšimi se namreč premalo opozarja, kljub temu da raziskovalni podatki kažejo, da je v Sloveniji nasilja deležnih skoraj šestdeset tisoč starejših ljudi.

LEJA ŽAKELJ IN SODELAVCI Z INŠTITUTA ANTONA TRSTENJAKA ZA GERONTOLOGIJO IN MEDGENERACIJSKO SOŽITJE

Na prvi delavnici smo se pogovarjali o oblikah nasilja nad starejšimi. Pridružil se nam je tudi načelnik policijske postaje v Žireh Boštjan Peternel.

Trpinčenje in zanemarjanje starih ljudi je obsežen in resen problem. Nasilje nad starejšimi se izvaja telesno, na primer preko pretirane vsiljivosti pri hranjenju ali negi, omejevanju gibanja, kot je privezovanje na posteljo, nedostopnost pripomočkov za hojo, prekomerna uporaba pomirjeval in podobno. Druga zelo pogosta oblika nasilja je besedna ali verbalna, ki obsega grde in žaljive besede, namenjene starejšemu človeku, vpitje nanj, poniževanje, zasmevanje, grožnje, ravnanje z njim, kot da je otrok, preprečevanje stikov z drugimi ljudmi in preziranje njegovih izjav ali vedenja. Duševno nasilje ima

lahko zelo prikrite oblike. Pogosto nasilje je, ko se drugi odločajo o pomembnih stvareh starega človeka brez dogovora z njim. Hudo nasilje je osamitev starega človeka in onemogočanje obiskov. Ekonomsko, finančno ali materialno nasilje je uporaba starostnikovega imetja proti njegovi volji ali proti njegovim interesom. Svoji ali drugi ljudje samovoljno uporabljajo prihranke, posest ali lastnino starejšega človeka, mu kradejo denar, ga dvigajo z njegovega računa, ponaredijo njegov podpis na pogodbah, ga s silo ali prevaro pripravijo do podpisa pogodbe ali oporoke in podobno. Huda ekonomska zloraba je tudi vsiljivo vstopanje različnih akviziterjev, prodajalcev, zdravilcev in zbiralcev denarja za »dobrodelne akcije« v stanovanja starih ljudi, da priliznjeno in pretkano vsilijo staremu človeku nakup nepotrebne stvari ali darovanje denarja. S podobnimi razlogi ali s tem, da se predstavijo kot uradni serviserji elektrike,

kurjave, vodovoda ipd., vstopajo včasih v stanovanje starega človeka tudi običajni tatovi.

NAJHUJŠE OBLIKE ZANEMARJANJA

Najhujše oblike zanemarjanja so tedaj, ko onemoglemu staremu človeku nihče ne pomaga opraviti sedmih osnovnih vsakodnevnih dejavnosti: vstati, se obleči, opraviti higieno, se gibati, izločati, se hraniti in uživati zdravila ter biti v človeškem stiku. Star človek postane podhranjen, ker prinesene hrane ne more jesti zaradi svoje nemoči, ker mu oskrbovalec ni narezal mesa, krompirja ali sadja. Če ne popije dovolj tekočine, ker mu je nihče ne prinese, ker sam ne more držati skodelice s čajem ali je postavljena predaleč od njegovega dosega, se mu lahko zaradi dehidracije hitro zdravstveno stanje poslabša. Nevarno je, če je higiensko zanemarjen, če mu nihče ne pomaga k zadostnemu gibanju in razgibanju ali premikanju v postelji, če se ustrezno ne zdravi njegova bolezen ali poškodba, npr. preležanine, če je na mrzlem, če nima zobne proteze, če ne prejema zdravil ali prejema prevelik ali premajhen odmerek. Poniževalno je, če je neprimerno oblečen, če nima slušnega aparata ali če živi v nezdravih razmerah. Duhovno in socialno je star človek zanemarjen, če ne upoštevamo njegovih izkušenj, vrednot in nazora ter če dnevno nima osebnega ali drugačnega stika z nekim človekom.

Spolno nasilje je kakršenkoli neprosto-voljen spolni stik s starejšo osebo. Te vrste zlorabe starih ljudi so veliko redkejše kakor ostale vrste nasilja, raven ponižanja in trpljenja pa je lahko hujša in trajnejša.

DOMAČE NASILJE JE PO POGOSTOSTI NA PRVEM MESTU

Podatki govorijo, da se okrog tri četrtine vsega trpinčenja starih ljudi dogaja na njihovem domu, povzročitelji pa so njihovi najbližji. Opažanja ob delu z družinskimi oskrbovalci in druga spozna-

Hudo nasilje je tudi osamitev starega človeka in onemogočanje obiskov. Fotografija je simbolična. / Foto: Tina Dokl

nja o tem nasilju kažejo, da se ga velika večina zgodi nehote, tako da ostaja storilcu po njem vse življenje grenak občutek krivde. Pogoste oblike so zmerjanje, žaljenje in poniževanje, lahko pa tudi trdovraten molk.

Institucionalno nasilje se dogaja v ustanovah, v katerih se stari ljudje zdravijo ali so v trajni ali začasni, dnevni ali nočni oskrbi, povzročajo pa ga hote ali nehote zaposleni oskrbovalci in drugo osebje ustanove. V to vrsto nasilja spada fizično zadrževanje starejših, kršenje njihovega dostojanstva (npr. osebje pusti starejšega človeka v umazanih oblačilih), omejevanje izbire dnevnih aktivnosti, odrekanje primerne nege (kar lahko vodi do nastanka preležanin), dajanje prenizkih ali previsokih odmerkov zdravil, odrekanje zdravljenja in čustveno zapostavljanje. Starejši ljudje, ki so aktivni in pri močeh, se bojijo tudi nasilja na ulici, v parkih in drugod v javnosti. Pri tem gre večinoma za ekonomsko nasilje: nasilnež iztrga staremu človeku torbico, ga napade in zahteva od njega denar, nakit ali drugo vredno stvar. Tovrstno je tudi nasilje prodajalcev po hišah in drugih nasilnežev, ki vdrejo v stanovanje. Omeniti velja tudi nasilje na spletu, kjer gre predvsem za zlorabo osebnih podatkov, previdnost pa je pomembna tudi pred možnimi goljufijami.

NASILJE REDKO PRIJAVIJO

Za starejše je značilno, da malokrat povedo, da se nad njimi izvaja nasilje, še redkeje pa ga prijavijo policiji. Razlogov za to je več, med drugim hočejo starejši zaščititi svoje bližnje pred posledicami, čutijo občutek sramu ali pa so v odvisnem odnosu od storilcev in se bojijo, kaj bo z njimi, če jih umaknejo iz tega okolja. S tem se je strinjal tudi načelnik Boštjan Peternel, ki je poudaril, da število prijav nasilja ne odraža dejanskega stanja v družbi. Prijave so le vrh ledene gore, veliko nasilja pa se dogaja med štirimi stenami. Do prijave na policijo pride šele takrat, ko je zares hudo in so posledice za žrtev že zelo hude. Značilno za nasilje je, da nikoli ne izgine samo od sebe, praviloma se stopnjuje do točke, ko postane stanje nevarno za žrtev. Zato je pomembno, da vsi, ki smo priča nasilja, to prijavimo na policiji. Če se ne želimo izpostavljati, lahko to vedno storimo anonimno. Pogovarjali smo se tudi o vsiljivi prodaji na domu, kjer po-

V decembru so v Žireh začeli izvajati delavnice za preprečevanje nasilja nad starejšimi.

/ Foto: Leja Žakelj

licija svetuje, da ne spuščamo neznanih ljudi v stanovanja. Kadar se nam zdi, da je okoliščine ali prodajalci sumljivi, si zapišemo registrsko tablico, taki podatki lahko v preiskavi pomagajo policiji. Nasilje ostaja tabu tema v družbi, treba bi bilo to spremeniti in se o nasilju več pogovarjati.

Vsakdo ima pravico do dostojanstvenega staranja in vsako trpinčenje starejšega človeka je kršitev osnovnih človekovih pravic. Na delavnicah smo se poleg samega ozaveščanja o oblikah nasilja pogovarjali predvsem o tem, kako ga preprečevati ali razreševati. Udeleženci delavnic so delili svoje lastne izkušnje dobro rešenih situacij. Veliko nasilja se dogaja predvsem zaradi slabega pogovora med ljudmi. Do njega pogosto pride, ko pozabimo na lep pogovor in se nagibamo k prepričanju, da je dobra komunikacija spontana in poteka sama od sebe, kar pa ne drži. V vsakdanjem življenju se čim večkrat osredotočimo na dobro v drugem človeku.

V DECEMBRU ŠE DVE DELAVNICI

V decembru smo izvedli še dve delavnici v Osnovni šoli Žiri. Na drugi delavnici smo se osredotočili predvsem na akviziterske prevare, vsiljivo prodajo in druge oblike goljufij, saj so starejši velikokrat žrtve teh dejanj. Na tretji delavnici pa smo govorili, kako pomembno je, da dobro poznamo sebe, svoj temperament, svoje odzive in tudi osebo, s katero smo

v odnosu. Z empatičnim vživljanjem v osebo lahko bolje razumemo pričakovanja, želje in poglede; vse, s čimer ta oseba prihaja v naš odnos. Posebno pozornost bomo namenili tudi čustvom; predvsem jezi, ki jo pogosto predstavljamo kot negativno čustvo, čeprav ima tako kot vsa čustva pomembno vlogo. Jeza je čustvo energije in akcije, in če jo znamo pravilno usmeriti, nam lahko pomaga, da nekaj naredimo drugače in bolje.

Nasilje nad starejšimi je najverjetneje najbolj razširjen problem starejših ljudi, ki se ga da v veliki meri preprečiti (za razliko od mnogih bolezenskih stanj starih let), zato je boljše razumevanje vzrokov in preventive nasilja nad starejšimi osnova za njegovo preprečevanje. Prostovoljci in drugi, ki prihajajo v stik s starejšimi, imajo tukaj veliko vlogo. Če samo povezovanje starejših ljudi v skupine, njihovo redno srečevanje in družabništvo preprečujeta nasilje tako v krajevnem okolju kakor v institucijah. Pri preprečevanju nasilja nad starejšimi je še vedno zelo pomembno ozaveščanje širše javnosti in starejših ljudi o pravicah in oblikah pomoči, ki so jim na voljo. Vabljeni, da se nam pridružite na katerih od prihodnjih delavnic vsi, ki že imate skupine ali pa delate kot prostovoljci s starejšimi, in tudi vsi, ki vas ta tematika zanima in bi radi storili nekaj za preprečevanje nasilja nad starejšimi.

Sto deset let Martinovega novega doma

Ko je na martinovo leta 1877 prišel v Žiri novi župnik Josip Vidmar, je bil poln energije, izkušenj in odločnosti. Naslednje leto je bil v Žireh na vizitaciji tedanji škof Pogačar, ki je od blizu videl slabe razmere, v katerih je Bog živel v Žireh. Že leta 1879, ob 50-letnici papeževanja Pija IX., je zato župnik Žirovce pobaral, da bi storili dobro delo, če bi darovali za novo župnijsko cerkev.

VILI ERŽEN

Po trinajstih letih zbiranja so končno začeli pripravo gradbenega materiala. In s prvimi deli so se pojavile tudi prve težave, predvsem zaradi hujskanja in namigovanj, da iz tega ne bo nič. Leta 1894 je bilo za župnijskim vrtom odkupljeno zemljišče za novo cerkev. A prodajalec si je premislil. Novo primerno parcelo je župnik našel šele čez dve leti na drugi strani Sore. Po njenem odkupu pa se je začel vaški spor, ki je zidavo zamaknil za celo desetletje in Žirovce razdelil na »liberalce in klerikalce«.

O težkih zgodbah v zvezi z gradnjo se je dalo prebrati že skoraj vse. Župnik se je soočal s silnimi nasprotovanji in nagajanji posameznikov, ki so se zavedali, da z novo lokacijo izgubljajo privilegije. Župniji je dolgo grozil bankrot, zato je bilo treba prodati tudi staro cerkev, saj bi sicer lahko izgubili popolnoma vse. Dne 20. novembra 1910, ko je bila nova cerkev blagoslovljena, stari in bolehn župnik žal ni več mogel maševati. Kmalu zatem je umrl. Novega župnika Josipa Logarja, dotednjega prefekta Škofovih zavodov v Šentvidu, je tedanji škof Jeglič osebno pospremil na novo župnijo v Žiri 26. julija 1911. Čakala ga je težka naloga: poplačilo nastalih dolgov in oprema cerkve.

Gledano z današnje časovne razdalje si je težko predstavljati, kako je bilo tedanjima župnikoma, na katera so se zvrnile vse težave in nepredvidljivosti časa, kraja in ljudi. Kako močni osebnosti sta morala biti, da sta vse to prenesla in delo uspešno končala! »Prav nič ni bilo ljudem tistega časa lažje, kot je nam danes,« je v svojem nagovoru pri slovesni maši ob 110-letnici posvetitve nove cerkve sv. Martina dejal ljubljanski nadškof Stanislav Zore.

Dejstva, ki so manj znana in na katera bi morali biti Žirovci ponosni, pa so vezana na projektiranje in opremljanje nove cerkve: pri tem so sodelovali številni pomembni umetniki in firme. Enega prvih načrtov je izdelal arh. Max Fabiani, a ga je škofijska komisija zavrnila. Kasneje so načrte pripravili v ljubljanski gradbeni firmi Faleschini in Schuppler, ki je ravno v tistem času gradila novo cerkev na Brezjah. Za Žiri sta delala tudi dva znamenita dunajska ustvarjalca. Prvi, arhitekt Anton Weber (načrti za glavni oltar, prižnica, mozaik s podobo sv. Martina, nekatera okna v prezbiteriju in tlaki), je bil četrto stoletje prej eden od treh projektantov svetovno znane dunajske mestne hiše (Rathausa). Drugi je bil slikar in izdelovalec mozaikov Leopold Forstner, ki je izdelal monumentalno mozaično podobo farnega patrona nad glavnim oltarjem. Svetovno slavo si je pridobil kot izdelovalec večine najbolj ikoničnih mozaikov dunajske secesije, ki jih je delal po osnutkih najpomembnejših takratnih evropskih arhitektov in slikarjev na Dunaju, v Bruslju in širom tedanje Avstro-

Slovesna maša ob 110. obletnici posvetitve nove cerkve sv. Martina / Foto: Foto Viktor Žiri

-Ogrske. Še danes ni povsem jasno, kako sta ta dva vrhunska ustvarjalca bila pripravljena sodelovati pri žirovskem projektu – in to celo na lasten predlog za precej nižje plačilo kot sta sicer delala. Pozabiti ne smemo tudi na predvojnega industrialca Jerneja Kopača, strica žirovskega rojaka Viktorijana Demšarja, ki je kot dar nečaku ob njegovi novi maši prevzel in plačal kompletno elektrifikacijo cerkve, skupaj z izdelavo vseh lestencev, kar je bil ogromen projekt. Do danes so svoj pečat v cerkvi pustili še arh. Ivan Vurnik (načrt za orgelski omari in lestence), njegova žena slikarka Helena Vurnik (vitraž na koru), orglarski mojster Ivan Milavec, arh. Anton Bitenc (pokoncilski oltar in ambon) ter domačin, slikar Tomaž Kržišnik (vitraži in oprema kioska v levem zvoniku pod korom). Ob visokem jubileju je danes cerkev z vso opremo v celoti obnovljena in sije kot nova.

Josipu Vidmarju in Josipu Logarju se Žirovci ne bodo mogli nikoli dovolj oddolžiti za njune modre in daljnovidne odločitve, ki so že od samega začetka povsem spremenile nadaljnji tok življenja v Žireh. V »dolini na koncu sveta« sta sprožila val nove urbanizacije celotne kotline in v kraj pripeljala delček najvišjih kulturnih standardov tedanjega (in tudi še sedanjega) časa.

Skoraj pravljичne podobe preteklosti

Simon Šubic že dvajset let ustvarja avtorske etno razglednice, ki jih je pred časom predstavil tudi na razstavi v galeriji Kulturnega središča Stare Žiri. Del teh razglednic bo marca razstavljal tudi v Litvi.

MATEJA RANT

Potem ko je že več let na slikah upodabljal narodopisne motive iz lokalnega okolja, se je Simonu Šubicu pred dvajsetimi leti porodila ideja, da bi te motive prenesel tudi na razglednice. »Sprva sem se vprašal, kdo danes sploh še potrebuje razglednice, a odziv me je nato pozitivno presenetil,« je priznal. Ta čas njegov opus obsega že okrog 130 različnih motivov, s katerimi podobe iz domačega kraja in Slovenije potujejo po vsem svetu.

K razstavi v žirovski knjižnici ga je spodbudil zagnan zbiralec razglednic, arhitekt Vili Eržen. Po Erženovih besedah je Šubic za Maksimom Gasparijem najplodovitejši slovenski avtor razglednic. Akademski slikar Stane Kosmač pa je ob razstavi zapisal, da motivika Simona Šubica temelji na upodabljanju minulega tradicionalnega kmečkega življenja in krajine, ki sta »morda ostala vtisnjena v spomine starejših generacij, danes pa ostajata zabeležena le še v podobah slikarjev, kot je Šubic, ki v svojih slikah in risbah izkazuje romantičen in nostalgichen ter skoraj pravljichen odnos do preteklosti«. Kot je še poudaril, Šubic s svojimi motivi na razglednicah, ki imajo sicer čisto praktično vrednost in namen, ohranja spomin na čase, ki so že minili.

Šubic je razglednice najprej ponudil lokalnim turističnim društvom in zavodom, kasneje pa se je povezal s Pošto Slovenije in tako je tudi motiviko, ki je bila prej vezana predvsem na domači kraj, razširil na vso Slovenijo. »Na razglednicah sem upodobil predvsem najlepše slovenske kraje, med katerimi jih je večina tako na Gorenjskem,« pravi Šubic. Med najbolj iskanimi motivi na njegovih razglednicah je prav slika

Razstava etno razglednic v Kulturnem središču Stare Žiri / Foto: Foto Viktor Žiri

Bleda. Omenjeno razglednico je kot edino doslej dopolnil tudi z žigom in znamko kraja, kar po Šubičevih besedah zbiratelji sploh cenijo. Za vsako razglednico najprej nariše sliko v tehniki olje na platno, nato pa motiv prenese na razglednico, v zadnjem času pa tudi na magnetne, lesene razglednice, panjske končnice ... Za razstavo v žirovski knjižnici je izbral okrog sedemdeset motivov, predvsem motive iz lokalnega okolja. »Podobno razstavo pripravljamo tudi v Litvi, kamor sem povabljen v okviru izmenjave med tamkajšnjo knjižnico in Knjižnico Ivana Tavčarja Škofja Loka.«

Šubic je slikar samorastnik, slikarstvu pa se je posvetil šele po končani karieri glasbenika. »Imel sem glasbeno skupino, kvintet, podobno kot Avseniki, s katero smo nastopali tudi po Avstriji in Nemčiji. A takrat sem bil še mlad, ko so otroci rasli, pa sem spoznal, da je to prenaporen kruh, zato sem se odločil, da je čas za kaj drugega. Tako sem se odločil za drugo vrsto umetnosti, slikarstvo.« Glasbi se kljub temu nikoli ni povsem odpovedal, danes igra tudi pri tamburaški skupini v Retečah. Njegov mentor v slikarstvu je dobitnik Prešernove nagrade za življenjsko delo za leto 2023 Herman Gvardjančič. V zadnjem času pa se vse bolj posveča še eni svoji strasti – čebelarjenju. »Zdaj, ko me zaradi ateroskleroze roka ne uboga več tako kot prej, pa 'čebelce čoham',« se posmeje in navdušeno pohvali letošnjo »pašo stoletja«.

Simon Šubic med svojimi čebelami / Foto: Iztok Bončina

Leto zaključujejo s turnirjem v odbojki

Na brucovanju, ki je navdušilo vse ljubitelje dobrega žura, so člani Kluba žirovskih študentov (KŽŠ) krstili devetnajst brucev iz Žirov in Idrije. Uspešno so izpeljali tudi adventni bazar, za konec leta pa jih čaka še organizacija tradicionalnega turnirja v odbojki.

JANA JENKO

Družabni del letošnjega študijskega leta so v Klubu žirovskih študentov po dveh letih spet začeli z brucovanjem, v katero so vključili tudi bruce preteklih dveh let, ki so bili zaradi omejitev prikrajšani za to edinstveno študentsko doživetje. Brucovanje, na katerem so se jim pridružili tudi bruci Kluba študentov iz Idrije, se je začelo s preverjanjem znanja – bodoče študente, oblečene v posebne spominske majice, je na različnih lokacijah čakalo pet nalog, s katerimi so starejši kolegi na zabaven način preverili njihovo usposobljenost in primerčnost za sprejem med študente. Devetnajst brucev – trinajst iz Žirov in šest iz Idrije – se je preizkusilo v spretnostni igri lovljenja ravnotežja in štafetnega teka, v hitrostnem slalomu med ovirami s kozarcem vode, pantomimi, vožnji »karjole« čez ovire in potrpežljivostnem sestavljanju stolpa iz kart. Po uspešno opravljenih nalogah pa sta jih čakala še slovesna prisega in žur do jutra, za ka-

Bruci z delom vodstva KŽŠ / Foto: Rok Ljubesek

tereza so poskrbeli Jet Black Diamonds, Kokosy in Asi/dsi – AC/DC tribute band. »Brucovanje je bilo super!« so bili ob koncu enotni tako organizatorji kot tudi

bruci, ki so s krstom simbolično vstopili v študentske vrste. »Na brucovanju sem se imela super, igre so bile zelo zabavne in smo se ob njih veliko nasmejali.

Družabni del letošnjega študijskega leta so v Klubu žirovskih študentov po dveh letih spet začeli z Brucovanjem. / Foto: Rok Ljubesek

»Brucovanje je bilo super!« so bili ob koncu enotni tako organizatorji kot tudi bruci, ki so s krstom simbolično vstopili v študentske vrste.

Osebno mi je bila najljubša pantomima, kjer smo presenečali z rezultati in ugotovili presenetljivo veliko, glede na težavnost. Moram priznati, da je bil izziv sestavljanja stolpa iz kart skoraj nemogoč, saj so karte kar drsele po ploščicah. Družba je bila odlična, 'vajb' super, brez pripomb. Na koncertu sem uživala, vsi nastopajoči so se izkazali in res dobro odigrali, pohvale vsem,« pa je vtise po brucovanju strnila Ana Govekar.

ADVENTNI BAZAR KLJUB DEŽJU USPEL

V praznični december so žirovski študenti vstopili s tradicionalnim adventnim bazarjem, ki ga je letos žal zazna-

movalo slabo vreme. A sivi oblaki in tudi nekaj dežnih kapelj, ki so padle med dopoldnevom, organizatorjem in razstavljavcem pa tudi obiskovalcem ni vzelo poguma in volje za praznično druženje. Na stojnicah v centru Žirov se je predstavilo deset ponudnikov z raznolikimi, odličnimi in lokalnimi izdelki, med katerimi so bili domači naravni izdelki za nego telesa in obraza, med in medeni izdelki, leseni okraski, adventni venci, domače čili omake, domač sir, kruh in slame. Svojo stojnico so imeli tudi študenti, ki so imeli v ponudbi nekaj KŽŠ-majic, kap in nogavic, poskrbeli pa so tudi za to, da so se obiskovalci lahko pogreli ob kuhanem vinu in čaju. Ob koncu bazarja so bili z obiskom zadovoljni. »Malo nam je ponagajalo vreme, kar je morda malo zmanjšalo obisk, ampak se je vseeno prodalo kar nekaj izdelkov.«

Obiskovalcev in razstavljavcev na adventnem bazarju vreme ni zmotilo. / Foto: Jana Jenko

ZA KONEC LETA ŠE TRADICIONALNI TURNIR V ODBOJKI

Žirovski študenti pa tudi decembra ne počivajo, saj jih že 18. decembra v sodelovanju z Zavodom za šport Škofja Loka čaka organizacija tradicionalne-

ga prednovoletnega turnirja v odbojki! Na turnirju lahko sodeluje največ dvanajst mešanih ekip, v vsaki 6-članski ekipi pa morata biti vsaj dve ženski. Tekmovanje bo potekalo po pravilih dvoranske odbojke, turnir pa šteje tudi

za točke na 41. Športno rekreacijskih igrah. Za vse odbojkarske navdušence naj povemo, da so letošnje prijave že zaključene, navijači na tribunah pa so 18. decembra od 8. ure naprej več kot dobrodošli.

Pred nami so še zadnji dnevi letošnjega leta – naj bodo prijetni, nasmejani in sproščeni. Naj vas praznično vzdušje, polno pozitivnih spominov in izkušenj, spremlja tudi v novem letu.

**V LETU 2023 VAM ŽELIMO OBILO
ZDRAVJA IN OSEBNE SREČE!**

Vaš Gorenjski glas

Gorenjski Glas

www.gorenjskiglas.si

KONCERT
DALMATINSKIH PESMI
Klapski večer v Škofji Loki

KLAPA CAMBI
KLAPA KAMPANEL
KLAPA MALI GRAD

**ŠPORTNA DVORANA TRATA,
SOBOTA, 28. JANUAR 2023 OB 20H**

PREDPRODAJA VSTOPNIC: MOJEKARTE.SI IN PETROL

mojekarte.si ak ENJOY Radio Sora Gorenjski Glas ZAVOD ZA ŠPORT ŠKOFJA LOKA

ZIGAJŠČAR, PODLUBNIK 152, ŠKOFJA LOKA

Pester december v knjižnici

V krajevni knjižnici Žiri je letošnji december znova postregel z nadvse pestrim dogajanjem, pod novoletno smreko pa je mogoče najti zimske bralne pakete.

MATEJA RANT

BRALNE URE V DOMU STAREJŠIH

V Krajevni knjižnici Žiri, enoti Knjižnice Ivana Tavčarja Škofja Loka, so se že pred odprtjem SeneCura Doma starejših občanov Žiri aktivno vključevali v program aktivnosti za starejše. »Aktivno sodelujemo v skupini prostovoljcev za oskrbo in nego svojcev na domu ter smo aktivni tudi pri strategiji za pomoč in oskrbo starejših na domu,« je pojasnila vodja žirovske knjižnice Majda Treven in dodala, da se že nekaj mesecev vključujejo tudi v aktivnosti za stanovalce doma Senecura v Žireh. Majda Treven jih obišče vsakih štirinajst dni in z njimi preživi eno uro ob branju. »Bralne ure so lepo obiskane, vedno je prisotnih najmanj deset oskrbovancev, pogosto pa tudi več.« Na bralnih urah se posvečajo predvsem domoznanski literaturi. »Stanovalci zelo radi prisluhnejo zgodbam domačih avtorjev, ki se dogajajo v nam domačem okolju.« Branju sledi tudi pogovor in včasih tudi kakšno osebno obujanje spominov iz njihove mladosti, je še dodala Majda Treven. V decembru so prvo bralno uro namenili spoznavanju žirovskih pravljic, naslednje srečanje pa bo namenjeno šegam in običajem bližajočih se praznikov.

Bralna čajanka / Foto: Nastja Šink

PROSTOR TUDI ZA PRILOŽNOSTNE RAZSTAVE

V Krajevni knjižnici Žiri v svojih prostorih v mansardi Kulturnega središča Stare Žiri kljub pomanjkanju prostora najdejo mesto tudi za manjše priložnostne razstave. V stekleni vitrini si je ta

čas še vedno mogoče ogledati slike Simona Šubica - Svetleta, v predprazničnem in času praznikov pa bodo prostor v vitrini namenili unikatnim izdelkom ene izmed zvestih bralk, je pojasnila Majda Treven. Obenem v sami knjižnici pripravljajo občasne knjižne razstave. V oktobru, ko smo zaznamovali dan neformalnih oskrbovalcev, so razstavili nekaj promocijskega in knjižnega gradiva na temo negovanja starejših in problemov staranja. Prav tako so ob 70-letnici stalnega izhajanja knjižne zbirke Sinji galeb razstavili knjige iz te zbirke. »Ta čas razstavljamo priročnike za klekljanje in domoznansko gradivo na temo klekljanja, ki dopolnjuje novo stalno zbirko Muzeja Žiri Klekljane čipke, »špice« na žirovskem,« je še dodala Majda Treven.

KULTURNI VEČERI IN USTVARJALNE DELAVNICE

V začetku decembra so v knjižnici gostili žirovske pisateljico Mileno Miklavčič, ki je predstavila svojo novo, že četrto knjigo iz serije knjig Ogenj, rit in kače niso za igrače. Večer je z glasbo zaokro-

Bralne ure v domu starejših / Foto: arhiv knjižnice

žila Ana Julija Mlejnik Železnik, violinistka iz Škofje Loke. Sredi decembra pa sta na kulturnem večeru televizijska voditeljica Zvezdana Mlakar in urednik Rok Smolej spregovorila o knjigi Pogovori, ki so mi spremenili življenje, v kateri se Zvezdana Mlakar spominja oddaje, ki je podirala rekorde gledanosti in mnoge tabuje. Večer je z glasbo dopolnil flavtist Luka Železnik.

Enkrat na mesec v knjižnici pod vodstvom Mihele Strlič pripravljajo tudi delavnice za mladino in odrasle. »Osrednja tema ustvarjalnih delavnic so mandale. Nekaj tehnik smo že preizkusili, v prihodnje pa nas čakajo novi izzivi in nove stvaritve,« je pojasnila Majda Treven. Tako so tudi na decembrskih delavnicah ustvarjali novoletne voščilnice z mandalami.

BRALNE ČAJANKE

Po dolgem zatišju so se v knjižnici zopet zbrale ljubiteljice knjig in branja vseh starosti na medgeneracijski bralni čajanki, ki jo je gostila knjižničarka Majda Treven. »Med nami sta bili dve povsem različni zgodbi. Pogovarjali smo se o pisatelju Mihi Mazziniju in njegovem mladinskem romanu Zvezde vabijo ter pravljici Vitomila Zupana O črnem šejku z rdečo rožo,« je razložila knjižničarka iz Osnovne šole Žiri Nastja Šink. Nekaj misli so ob koncu čajanke zapisali na papir. »Tako smo počastile tudi pomembnost pisanja z roko, ki ga z različnimi akcijami spodbuja Društvo Radi pišemo z roko.« Zapisane misli si je mogoče ogledati na razstavi v vitrini pred šolsko knjižnico. Kot je še pojasnila Nastja Šink, bralna čajanka poteka v sklopu projekta Medgeneracijsko branje, ki ga pod okriljem Društva Bralna značka Slovenije ZPMS vodi Tilka Jamnik.

ZIMSKI BRALNI PAKETI

Tudi v letošnjem decembru v Krajevni knjižnici Žiri bralce razveseljujejo z zimskimi bralnimi paketi tako za najmlajše kot tudi odrasle pod lepo okrašeno novoletno smreko. »Naključno pripravljeno gradivo čaka v prazničnih vrečkah, v katerih bralce poleg knjig čaka tudi presenečenje,« je pojasnila Majda Treven.

BRALNI NAMIG

Knjižničarka Maša Treven pa je pripravila tudi nov bralni namig. Tokrat je izbrala knjigo Nejke Omahen Temno sonce: »Mladinski roman avtorice Nejke Omahen pripoveduje o sedemnajstletni Adelini, ki rada žura s prijateljicami, se oblači v črno in se, podobno kot ostali najstniki, s starši ne razume ravno najboljšje. Njeno razburljivo najstniško življenje se spremeni v trenutku, ko po praznovanju za sestričin rojstni dan za volan avtomobila sede njena najboljša prijateljica Tina. Na ljubljanski obvoznici se jim pripeti huda prometna nesreča, v kateri Adelina izgubi vid. Po okrevanju v bolnišnici se njena starša odločita, da bo najboljšje, da se preseli na podeželje k teti in stricu. Odrasli menijo, da se bo na nove omejitve najlažje privadila v mirni naravi, in ne v mestnem vrvežu Ljubljane. Kako pa to sprejme Adelina?«

Razstava o klekljanju / Foto: arhiv knjižnice

Novoletne voščilnice z mandalami / Foto: arhiv knjižnice

Zimski bralni paketi / Foto: arhiv knjižnice

Miklavž razveselil žirovske otroke in starostnike

Začetek decembra je tudi v Žireh zaznamoval Miklavžev obisk. Prvega dobrega moža so najtežje pričakovali otroci, njegovega obiska pa so se razveselili tudi v domu starejših občanov SeneCura Žiri.

JANA JENKO

December, najbolj prazničen in čaroben mesec v letu, že na svojem začetku prinaša sporočilo o dobroti, upanju in veselju, ki jih odlično pooseblja prvi od treh dobrih mož, Miklavž. Sveti Nikolaj oziroma Miklavž, kot je zapisano na koledarju, goduje 6. decembra ter velja za zavetnika mornarjev, brodarjev in splavarjev, ki mu je v Sloveniji posvečenih približno dvesto cerkva, tudi ljubljanska stolnica. Pripisujejo mu številne čudeže, kot so reševanje po krivem obsojenih, vrnitev in oživitve izgubljenih otrok ter reševanje in skrb za mornarje ob različnih nevarnostih na morju. Najbolj znana pa je zagotovo legenda o treh hčerkah ubožanega plemiča, ki se ne bi mogle dostojno poročiti, če jih s svojim darom, vrečico zlata po eni oziroma tremi zlatimi kepami po drugi različici, ne bi rešil škof Nikolaj.

Kljub temu da Miklavž že dolgo ne deli zlatih kep, pa veselje ob njegovem obisku in drobnih presenečenjih ni prav

Miklavža s spremstvom so bili najbolj veseli otroci. / Foto: Foto Viktor Žiri

nič manjše. Tako je bilo tudi v ponedeljek, 5. decembra, ko je na predvečer svojega godovnega dne v cerkvi svetega Martina v Žireh s svojim spremstvom obiskal vse pridne, manj pridne, ubogljive, navihane, poredne, tiste malo lene in vse ta delavne ... Vzdušje pričakovanja, ki ga je bilo moč čutiti v polno zasedeni domači cerkvi, je težko opisati z besedami, so bile pa zato bolj zgovorne iskricice sreče in veselja, ki so jih v očeh otrok in odraslih prižgala Miklavževa darilca. Zanje je poskrbelo deset pridnih pomočnikov, članov

odbora za dobrodelnost župnijskega pastoralnega sveta, in prepričani smo, da tudi nanje Miklavž v nadaljevanju večera ni pozabil. Tako kot ni pozabil na vsakoletni obisk žirovskih skavtov in otrok v Vrtcu pri sveti Ani, kjer so ga bili še kako veseli, otroci pa so bili tako pridni, da se je, pravijo, še parkelj izjemoma lepo obnašal. Svojim vsakoletnim obiskom pa je prvi decembrski dobri mož letos dodal še enega in z njim polepšal praznični december tudi stanovalcem v domu starejših SeneCura Žiri.

KOTEL PEČ na drva za centralno ogrevanje, od 14-50 kW, na zalogi različni modeli in moči, 1 km od SLO mejnega prehoda Metlika, cena od 1315 evrov naprej.

KIP KOP Žakanje, t. +385 91 6039 747

KIP KOP D.O.O., GRADJAC 104, 8332 GRADJAC

RENAULT
Passion for life

AVTO FRELIH
ŽIRI

T: 04 510 55 55
M: 041 403 967
E: frelih1954@gmail.com

KEMGRAD d.o.o.

Računovodske storitve

Starovaška 25, 4226 Žiri

M: 041 621 027
T: 04 510 56 10 / F: 04 510 56 11
E: info@kemgrad.si

Z vami že več kot **30** let!

Želimo vam srečno, zdravo in uspešno novo leto 2023!

Jaslice razstavili tudi v zvoniku

V Galeriji v zvoniku cerkve sv. Martina v Žireh so minulo nedeljo odprli razstavo glinenih jaslic Mihaele Žakelj Ogrin z naslovom Jasli in križ.

MATEJA RANT

«Ob premišljevanju Božične skrivnosti so nastale jaslice, izdelane v glini, ter kipi Svete družine v lesu,» so zapisali ob razstavi Mihaele Žakelj Ogrin, ki svoje jaslice ta čas razstavlja v Galeriji v zvoniku.

Mihaela Žakelj Ogrin, ki živi in ustvarja v Žireh, je diplomirala na pedagoški fakulteti v Ljubljani pri prof. Dragici Čadež iz kiparstva in prof. Ivu Mršniku iz grafike, pri obeh na temo Povnanjanje notranjega. Za svoje delo je leta 1993 prejela študentsko Prešernovo nagrado. »Poleg

V galeriji v zvoniku cerkve sv. Martina v Žireh si je mogoče ogledati razstavo glinenih jaslic Mihaele Žakelj Ogrin. / Foto: Tanja Mlinar

pedagoškemu poklicu se posveča tudi umetniškemu raziskovanju. V kiparstvu ji je najbližji les, za malo plastiko posega po terakoti. V grafiki ji je najbližja tehnika lesoreza,» so zapisali ob razstavi in dodali, da je svoja dela doslej predstavila na vrsti samostojnih in skupinskih razstav. »Rdeča nit sta ekspresivna figurali-

ka, oropana vsega nebitvenega, zreducirana na pripovedno vlogo, s simbolno, največkrat svetopisemsko tematiko, ki opozarja na transcendenco.»

Razstavo si bo mogoče ogledati še do 24. decembra, in sicer ob petkih med 16. in 18. uro, ob sobotah med 9. in 12. uro ter v nedeljo od 8. do 9. ure in od 10. do 11. ure.

V knjigi so zbrani recepti z natančno opisanimi postopki, dopolnjeni s fotografijami, za pripravo raznovrstnih sladici. Knjigo dopolnjujejo tudi recepti za pripravo veganskih in presnih sladici.

Število strani: 256 strani
Mere (mm): 21 x 26 cm, trda vezava
Redna cena knjige je 33 €.
Akcijska cena velja od 16. 11 do 31. 12. 2022

21
EUR

Knjigo lahko kupite na Gorenjskem glasu, Nazorjeva ulica 1 v Kranju, jo naročite po tel. št.: 04 201 42 41 ali na: narocnine@g-glas.si.

Če želite, da vam jo pošljemo po pošti, se poštnina zaračuna po ceniku Pošte Slovenije.

Gorenjski Glas
www.gorenjskiglas.si

LUNINE BUKVE 2023
Irena Stopar

Pomemben del vsebine, kot vsako leto, je Lunin koledar po mesecih s setvenimi podatki (sajenje in setev, hujšanje, sekanje posameznih vrst lesa in drugo), Vrtni koledar ter HOROSKOP ZA LETO 2023.

Število strani: 52 strani, mere: 23,5 x 32 cm
Redna cena z DDV:

890
EUR

* Poštnina

Knjigo lahko kupite na Gorenjskem glasu, Nazorjeva ulica 1 v Kranju, jo naročite po tel. št.: 04 201 42 41 ali na: narocnine@g-glas.si.

Če želite, da vam jo pošljemo po pošti, se poštnina zaračuna po ceniku Pošte Slovenije.

Gorenjski Glas
www.gorenjskiglas.si

Interaktivni zemljevid predstavili v Grčiji

MAJDA TREVEN

Letos smo na javni poziv CCI4TOURISM in Rokodelskega centra DUO Škofja Loka pod okriljem Razvojne agencije Sora v Turističnem društvu Žiri prijavili projekt Interaktivnega zemljevida in spletnega mobilnega vodnika po Žireh in bili pri prijavi uspešni. Pridobili smo sredstva za izpeljavo svojega projekta, o katerem smo že pisali v predhodnih številkah Žirovskih novic.

Preko mednarodnega projekta CCI4TOURISM smo tako dobili možnost, da naš projekt interaktivnega zemljevida, spletni mobilni vodnik po Žireh in nasploh delovanje spletne strani www.visitziri.si predstavimo tudi mednarodno. V začetku decembra je v grškem Solunu potekal tudi zaključni dogodek, kjer je bil naš projekt predstavljen kot eden izmed pilo-

Blagoslov konj

Konjeniški klub Žiri pripravlja v ponedeljek, 26. decembra, blagoslov konj na prireditvenem prostoru na Pustotniku. Zbiranje članov društva in obiskovalcev prireditve se bo začelo ob 10.30, ob 11.40 pa sledi blagoslov konj in po blagoslovu še druženje.

Majda Treven na predstavitvi projekta v Grčiji / Foto: arhiv TD Žiri

tnih projektov. Ekipa predstavnikov RAS Škofja Loka, Centra DUO Škofja Loka in dve vodji sodelujočih projektov smo tako odpotovali v Grčijo. Kot snovalci in tudi izvajalci projektov smo svoje delo in projekte v samem programu dogodka tudi predstavili. Prestavili smo Žiri in delovanje našega društva in vse prisotne seveda povabili, da naš lep kraj obišejo tudi sami.

Vzeli smo si tudi nekaj časa in si ogledali Solun. Rojstni kraj Aleksandra Velikega, poln zgodovinskih in kulturnih spomenikov, muzejev, poln prijaznih in ustrezljivih ljudi je vsekakor vreden obiska. Ko si tako daleč stran od domačega kraja, ugotoviš, kako lep, prijazen je naš domači kraj ter koliko zanimivosti, ki jih lahko pokažemo našim obiskovalcem, imamo tudi mi doma.

VELIKI DOBRODELNI KONCERT LIONS KLUBA ŠKOFJA LOKA

SIMFONIČNI ORKESTER **CRESCENDO** s SOLISTI
IN MePZ

KVATROPIRCI

MUZIKALI
EVROVIZIJSKE USPEŠNICE
JUŽNOAMERIŠKA GLASBA

sobota,
21. januar 2023, ob 19. uri
Športna dvorana TRATA
ŠKOFJA LOKA

Vstopnina 15 €

Nakup vstopnic:
EVENTIM prodajna mesta
TIC ŠKOFJA LOKA, Cankarjev trg
GORENJSKI GLAS, Kranj

Lions klub
Škofja Loka
organizator

Generalni pokrovitelj

Brezplačna objava
LIONS KLUB ŠKOFJA LOKA, POLJANSKA CESTA 7, GORENJA VAS

Luč miru na Občini Žiri

Luč miru sta sprejela župan Franci Kranjc (levo) in podžupan Jože Stanonik. / Foto: arhiv občine

NATAŠA KOPAČ

Tudi v letošnjem decembru so nas obiskali žirovski skavti in nam prinesli luč miru iz Betlehema s poslanico, ki pravi: »Vstani in sveti!« Težko nam je, ko vidimo, kaj vse se dogaja. Vojna, stiske, bolezni, nesreče, osamljenost ... In zdi se nam, da ne moremo nič. Luč nam v življenju osvetljuje naše stiske in strahove, da se jim znamo in zmremo postaviti po robu. Naša naloga je, da vstanemo in svetimo na poti tudi drugim. Prižgimo luč upanja v svojih srcih in srcih naših bližnjih. Hvala skavtom, ki nas tudi tako pripravljate na prihajajoče božične praznike!

28
let tradicije

POGREBNE STORITVE
hipnos d.o.o.
tel.: 051 / 620 699

**24-URNA POGREBNA
SLUŽBA NA OBMOČJU
OBČINE ŽIRI Z OKOLICO**

**www.hipnos.si
hipnos@hipnos.si**

Gorenjski Glas

www.gorenjskiglas.si

Gorenjski glas v vsak dom na Gorenjskem 14 dni brezplačnega časopisa

Gorenjski glas izhaja vsak torek in petek in pokriva vsak košček naše prelepe Gorenjske. Ne iščite informacij iz vašega kraja na internetu – v Gorenjskem glasu so zbrane vse na enem mestu! V vsaki številki najdete novice z Gorenjske, križanko, recepte, nasvete, zgodbe, ob petkih pa še televizijski spored Vikend.

Akcija 14 dni brezplačnega časopisa je namenjena vsem, ki Gorenjskega glasa še ne poznate ali ga kupujete v prosti prodaji. Naročnina poleg dostave na dom prinaša še popuste in darilo. Podatke za dostavo pošljite na narocnine@g-glas.si ali pokličite 051/682 217. Po preteku 14-dnevnega obdobja vam časopisa ne bomo več pošiljali, vas bomo pa poklicali, povprašali za mnenje in predstavili pogoje za naročnino.

Pridružite se naši veliki družini naročnikov, ne bo vam žal!

V akciji ne morejo sodelovati obstoječi naročniki in tisti, ki živijo na istem naslovu kot naročnik. Prav tako ne morejo sodelovati tisti, ki so obdobje brezplačne naročnine v zadnjem letu že izkoristili.

Gorenjski glas je najbolj bran regionalni časopis v Sloveniji.

Srečno 2023!

JEREB ANDREJ

Z A S E B N A
Z O B N A
O R D I N A C I J A
Ž I R I

Novovaška cesta 35, 4226 Žiri
Kontakt: 041 632 341

ZASEBNA ZOBNA ORDINACIJA - JEREB ANDREJ, VOJKOVA ULICA 28, VIPAVA

LESKO
okna - vrata Žiri

**LESKO
ALU FLAT**

**Srečno novo leto
2023!**

LESENA IN ALU/LES OKNA | VHODNA VRATA ZA HIŠE

LESKO Žiri d.o.o., Pot v Skale 10, 4226 Žiri
04 510 50 50 | www.lesko.si | info@lesko.si

- **Transport tovora v/iz Švice**
- **Organizacija prevozov po EU in Balkanu**
- **Avtomehanična delavnica:
menjava pnevmatik, polnjenje klime, optika,
popravilo osebnih in tovornih vozil**

info@transport-bogataj.si
04/51 07 290

Želimo vam srečno in varno pot do cilja v prihajajočem letu!

Srečno novo leto
HAPPY NEW YEAR

INNOVATION IN MOTION
Inovativnost v gibanju

Znanje, inovativnost in ustvarjalnost so vrednote,
s katerimi ponosno uresničujemo našo skupno prihodnost.

Vesele praznike vam želi

VELIKA RAZPRODAJA TELEVIZORJEV

Kredit vam uredimo v nekaj minutah,
potrebujete samo osebni dokument,
bančno kartico in pametni telefon.

RAZPRODAJNA CENA
399,90 EUR

**TV SHARP 50BL5EA –
na voljo 2 kosa**

Zaslon 127 cm, ANDROID, 4K
Redna cena: 519,00€

RAZPRODAJNA CENA
399,90 EUR

TV HISENSE 55A7GQ – na voljo 2 kosa

Zaslon 140 cm, SMART, 4K, QuantumDot
Redna cena: 539,00 €

RAZPRODAJNA CENA
379,90 EUR

TV HISENSE 55E76GQ – na voljo 2 kosa

Zaslon 140 cm, SMART, 4K, QuantumDot
Redna cena: 479,99 €

TV HISENSE 50E76GQ – na voljo 5 kosov

Zaslon 127 cm, SMART, 4K, QuantumDot
Redna cena: 449,00 €

RAZPRODAJNA CENA
299,90 EUR

TV HISENSE 50A6BG – zadnji kos

Zaslon 127 cm, SMART, DolbyVision
Redna cena: 379,00 €

RAZPRODAJNA CENA
299,90 EUR

RAZPRODAJNA CENA
599,90 EUR

**TV SAMSUNG QE55Q60AAUXXH –
zadnji kos**

Zaslon 140cm QLED, SMART, 4K
Redna cena: 719,00 €

Garantiramo najnižje cene gospodinjskih aparatov naslednjih proizvajalcev – preverite v trgovini:

BOSCH
Invented for life

gorenje
Life Simplified

LIEBHERR
Quality, Design and Innovation

Electrolux AEG

Obiščite spletno stran **GLUHICOM.SI**

Cene, objavljene na spletni strani, so običajno priporočene cene proizvajalcev. Pokličite **04 510 60 90** ali pošljite elektronsko pošto na **info@gluhicom.si**, da vam pripravimo ponudbo z najnižjimi cenami na trgu. ZA VSE IZDELKE IZ NAŠE PONUDBE JAMČIMO ENAKO ALI NIŽJO CENO OD KONKURENČNIH PONUDNIKOV, kot so Big-Bang, Mimovrste, M-tehnika, Merkur ali Emundia.

Internet: gluhicom.si
Telefon: 04 510 60 90
E-pošta: info@gluhicom.si
Odrpto: 8–12 in 13–16, sobota zaprto

Posredniško
mesto

Srečno
2023!

Gluhicom